

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 » — »
Negyedévre . . . 2 » 50 »
Egy óra . . . — » 85 »
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
A kir. ítélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a
lap szétküldésére vonatkozó
felhívások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.
a kir. tábla átellenében,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl

Közhivatalnokok képviselőjelöltsége.

Pécs, 1899. április 18.

Az a gyalázatos választási rendszer, amely nem elégedett meg a választói jogosultságnak a törvényben neveltségességig menő megszorításával, hanem még annak a maroknyi választó népnek is a szabad akaratnyilvánítását a legtörvénytelenebb, a legerkölcstelenebb eszközökkel megakadályozta és meghamisította, mindenkor a közhivatalnokot használta föl undok machinációinak eszköze gyanánt. Választások idején a főispántól kezdve az utolsó falusi segédjegyzőig, a közigazgatás összes tisztviselői kormánypárti kortesekké csaptak föl s a vesztegetési szégyenpénz mellett ők szolgáltatták a kormánypárti választások másik főmozgató elemét: a hivatali pressziót.

Mikor aztán a választási korrupció már annyira megrontotta a választók közérzetét, hogy ezek minden ellentállási képességüket elvesztve, már maguk kezdték keresni legszentebb politikai joguk gyakorlatánál a maguk egyéni hasznát, egy újabb jelenség ütötte föl a fejét ezen a téren: a kisebb és nagyobb közigazgatási tisztviselők meguntván a folytonos korteskedést mások mellett, tömegesen megválasztatták önmagukat képviselőkké a saját hatósági körükbe tartozó kerületekben.

Nincs veszedelmesebb dolog a szabad választásra nézve ennél az eljárásnál, mert

már az a körülmény, hogy a jelölt közhatalosi jogkörrel bír a saját választói fölött, rendkívüli módon befolyásolja ezek szabad elhatározását, amely veszedelem aztán annál jobban fokozódik, minél inkább bocsátja szabadjára a felügyeleti hatóság a tisztviselők visszaéléseit, minél inkább kiülte már ez a körülmény az önálló polgári önértéket és ellentállási képességet a közönség köréből.

Ily körülmények között minden további hivatalos presszió alkalmazása nélkül is elegendő a helyi tisztviselőnek képviselőjelöltül való föllépése arra nézve, hogy a választók zömét megfélemlítse s a tisztviselő-jelölt ellen való állásfoglalástól elriassza. Ez a körülmény volt az oka annak, hogy a mikor a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatot a képviselőház legutóbb tárgyalta, Bánffy báró dacára annak, hogy az egész javaslatnak törvényerőre emelkedését megakadályozni már akkor el volt tőkélve, mégis határozottan ellenezte annak az indítványnak az elfogadását, hogy a köztisztviselő képviselőjelöltül föl ne léphessen abban a kerületben, a melyre hatósági köre kiterjed.

Ezzel az indítvánnyal szemben rögtön föltámadt a Tisza-Bánffy-féle szabadelvűség s ebben a passzív választói képességnek reakcionárius megszorítását látta. Ugyanaz a szabadelvűség, amely a visszaélések korlátozását a cselekvési szabadság

szent nevében elvetette; amely az uzsorakamatok szedését a szabad üzleti forgalom hangzatos ürügye alatt szentesítette: ugyanaz a politikai jogositványoknak kárhuzatos megszorításának hirdette a tisztviselők eltiltását az önmaguk mellett való korteskedéstől a hatóságuknak alárendelt választók körében.

Következett aztán Bánffy báró választási tatárdúlása s a kormányelnök legszemélyesebb pretoriánus csapata a saját területükön önmagukat megválasztott közigazgatási tisztviselőkből került ki, akik a választás után természetesen valamenynyien azonnal rokkantakká lettek, hogy így a képviselői sallárium s egyéb szokásos inkompatibilis mellékkoncok mellett a tisztviselői nyugdíjakat is bezsebelhessék.

Ez a szemérmetlen eljárás, amely megtöltötte a nemzet törvényhozásának termét parancsra szavazó, de minden másnál éhesebb elemekkel, undorral töltötte el a politikai tisztességre még valamit tartó elemeket s ennek köszönhető, hogy a nagy ellenzéki küzdelem kivívhatta azt az eredményt, amely a kuriai bíraskodásnak legújabb betérjesztett javaslatában a tisztviselő-képviselőjelöltek korteskedésének korlátozására vonatkozólag foglaltatik.

E szerint a választás érvénytelen és annak megállapítása kérvény útján kérhető: ha a tisztviselő, aki a választás alkalmával közhivatalt viselt, hivatali hatáskörébe

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Elkártyázta.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája.

Fáradtan, de pompás jó hangulatban tért haza a garádi vadásztársaság. Öten voltak. Szántay, a házigazda, Avar Laci, a szolgabíró, a két Kazay gyerek, meg a szőke főhadnagy Lóránt Lajos, de a kit csak Lulunak hívtak a fiuk.

Leraktak hamarjában minden fölösleges terhet, aztán nagy fáradtan végignyújtózkodtak ott, ahol éppen helyet találtak maguknak.

Alkonyodott már s a nagy szobában valami csendes, hangulatos félhomály terjedt szét. Csak egy homályos körvonalakban lehetett látni az egyes tárgyakat.

Jó ideig csend uralkodott a fiuk között. Lehet, hogy elfáradtak az egész napi hajszában, vagy tán ez a kora tavaszi alkonyat egy kissé mámorba ringatta a lelküket.

Csak a főhadnagy cigarettája vált ki a nagy sötétségből, amint egyet-egyet szippantott. A nagy csendesség kezdett már unalmasá válni. A főhadnagy nem is állhatta meg szó nélkül.

— Ugyan fiuk, mit hallgattok annyira! Tán csak nem alusztok már? Hisz ezután jön még a java!

Avar Laci egy nagy hintaszékből morgott valamit.

— Alszik az ördög! De hát csak nem ugrálhatunk itt a szobában. Meg aztán kell egy kis erőt gyűjteni a további küzdelemre. Hanem jó volna Dani — szolt a házigazdához — ha már egy kis harapni valót látnánk. Éhes vagyok, mint a farkas.

Szántay felkelt s kifelé indult.
— Igazad van Laci, magam is érzem, hogy ember vagyok.

Aztán kiment. Az ebédlőnek tartott. Ott találta a feleségét is, egy gyönyörű szép fiatal asszonyt, ki maga segített rendezni egyetmást az asztalon.

Szántay megcsókolta az asszonyt. Az meg úgy sietve kérdezte, hogy kik is tulajdonképpen a vendégek?

— Hát a rendes kompánia, — szolt nevetve Szántay — miközben tekintetével az asszony szeméit kereste. Itt van a két Kazay gyerek, Lóránt főhadnagy, meg Avar.

Hiába nézett annyira feleségére, mégsem vette észre, hogy az utolsó névre mint csillan meg az asszony szeme.

— Hát ehetünk-e, édesem? Mert a gyerekek ugyancsak éhesek ám.

— Lehet, lehet, csak menj értük, — szolt az asszony férjéhez.

Szántay elment. Az asszony meg egy kis levelet vett elő s nagy hirtelen odatette az egyik teríték mellé az asztalkendő alá.

Aztán meg odapillantott még egyszer a tükörbe, mert hallotta már a vendégek hangos értekezését.

A fiuk nagy figyelemmel üdvözölték a háziasszonyt. Csak Avar köszönt neki egész közönyösen. Aztán a háziasszony kijelölte a helyeket. Legutoljára hagyta Avar.

— Maga Avar ide üljön az asztal végére. Tudom, hogy szereti a kényelmet, ha eszik.

— Köszönöm a figyelmet nagyságos asszonyom, — szolt a szolgabíró egykedvűen.

Aztán leült. Senkisem vette észre, hogy a mint leültek, az asszony meg Avar egy pillanatra összenéztek s mindkettőnek a tekintetében volt valami erős, titkolt vágyakozás.

Csak Szántay kísérté figyelemmel feleségét, meg a szolgabírót. Nem kerülte ki figyelmét, mikor a szolgabíró arcán megvilant valami s nagy hirtelen elrejtett valamit. Azt is észrevette, hogy egy parányi kis rózsaszínű levél mint csuszott alá szép lassan le a földre, a szolgabíró lábához.

Szántay leejtett valamit s mikor azt felvette, nagy hirtelen odakapott a levélért is. Senki sem látta. Ő meg nem árult el semmit. Inni kezdett s szinte mindenkinek feltűnt csapongó, szinte duhaj kedve.

Egyik pohárral a másik után hajtott föl. Szemei csillogtak csak egy kissé erősebben.

Vacsora után, mikor fölkeltek, Avar is odament a háziasszonyhoz. Kezet fogtak s

eső vagy erre vonatkozó ígérete által valamely választót arra bírni törekedett, vagy hivatali hatalmával visszaélve arra kényszerített, hogy ő reá szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, vagy ha hivatali alárendeltjeit a maga melletti szavazásra vagy a szavazástól tartózkodásra, vagy a megjelölt célokból hivatali hatalmuk fölhasználására utasította, vagy ezeknek törvény által tiltott cselekedeteiben részessé vált, illetőleg azokba megelőzőleg is kifejezetten beleegyezett.

A törvénybe való felvétele ennek a rendelkezésnek s végrehajtásának pártatlan bíróság ítélkezése alá helyezése mindenestre hatalmas korlátja lesz a hivatalos korteskedés legundokabb nemének, a tisztviselő önmaga melletti korteskedésének: de teljesen kiirtani ezt a spéciest nem fogja. Azt elérjük vele, hogy ez az önkorteskedés nem fog oly szemérmetlen nyíltsággal folyni, mint az pl. a legutóbbi pécsi választásnál is tapasztalható volt, de titokban, négy szem közt folyni fog a választók puhítása e mellett is, az alárendelt tisztviselők pedig ezentúl is csak oly buzgó kortesei lesznek képviselőjelölt-főnöküknek, mint eddig voltak, hiszen a hivatalfőnök csak nem lesz oly ostoba, hogy erre nézve körrendeletben vagy érdektelen tanuk előtt adjon nekik utasítást.

Ezért lett aztán a paktumos törvényjavaslatba belevéve az a további rendelkezés, hogy „a választás érvénytelen, ha a képviselő megválasztatása idején vagy az azt megelőző három heti időben *főszolgabírói vagy szolgabírói hivatalt viselt* s azon a területen választatott meg, melyre hatósága kiterjedt.” Csak az ilyen intézkedés felelhet meg teljesen a célnak, mert csak ez tehet eleve sikertelenné minden, a bizonyíthatás alól különben is könnyen elvonható hivatali visszaélést; ez akadályozhatja meg azt a pressziót, a melyet a tisztviselőnek a saját kerületében való föl-

lépése már önmagában, minden további aktív közreműködése nélkül gyakorol a hatósága alá rendelt választókra.

De hát ha ez áll a járási főszolgabírákra, sőt az alárendelt szolgabírákra is, mért nem terjesztik ki ezt a rendelkezést a törvényhatósági joggal bíró és rendezett tanácsú városok polgármestereire is? Hisz a polgármesterek épúgy közvetlen hatóságot gyakorolnak a saját városaik polgársága fölött, mint a főszolgabírák járásuk lakossága fölött. Sőt a polgármesterek befolyása a lakosságra sokkal intenzivebb, mint a járási főtitviselőké, mert a polgármesterek tartják a kezükben a sokféle városi vállalatokat és szállítókat, a melyeknek révén az anyagi érdeknek ezernyi olyan szálait egyesítik személyükben, a melyekre a főszolgabírónak vagy szolgabírónak közvetlen befolyása épen nincsen s közvetve is alig lehet.

A polgármesterekre nézve tehát ez a kizárási ok még sokkal fokozottabb mértékben forog fönn, mint a járási tisztviselőkre s azért azt hisszük, hogy ha a javaslat tárgyalásánál ez a kérdés szóba kerül, a törvényhozás ezt a kizárási okot — ha következetes akar lenni önmagához — ki fogja terjeszteni a városok polgármestereire is.

Ki a gyilkos?

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. április 18.

Valóságos bűnügyi rejtélynek indul a dárdai kettős rablógyilkosság. Az Eszékről Dárdára vivő országuton tolyó hó 9-én délután meggyilkolt *Marianovits* Anna és *Rohenberg* Róza gyilkosai után immár csaknem egy hét óta a legerélyesebben folytatott vizsgálatnak ma sincs pozitív eredménye, sőt ma is valóságos dilemmában van a nyomozás arra vonatkozólag, hogy ki hát a két dárdai asszony gyilkosa?!

— Ugyan ne rontsd a társaságot, — szólt közbe a főhadnagy, — csak nem fogsz itt kibicelni! — Vagy talán randevud van valami szép asszonynyal s szökni akarsz.

Nevettek. Avar is mosolygott, de azért Szántay észrevette, mint szökik a vér arcába s az sem kerülte el figyelmét, hogy felesége hirtelen távozott.

— No jó, játszom én is, szólt végre a hosszas biztatásra. Osszatok.

Szántay osztott. Nagyba ment a játék és Szántay folyton vesztett. Avarnak meg csak úgy dült a pénz.

Szántay nyugodtan vette elő egyik bankót a másik után. Csak azt nézte mindig, hogy hány óra, Még egy fél óra hiányzott a tizenegyből.

Nagy volt a bank. Csak ketten maradtak, Szántay, meg a szolgabíró, a másik három megugrott és úgy lesték az erős küzdelmet.

Szántay nem engedett. Minden pénzét föltette a kártyájára, de Avar újra visszahitt.

Szántay mosolygott és úgy mosolyogva szólt ellenteléhez:

— Ugy látszik ma hozzádszegődött a szerencse. Állom a hívást, de több pénzem nincs. Neked pedig nem akarok adósod maradni. Hát fölteszem a feleségemet. Ha megnyered, tied lesz az asszony.

A többiek nevettek, csak Avar sápadt el.

— Ugyan ne bomolj, — Dani! — szólt Szántayhoz.

E dilemmát pedig az okozza, hogy már a királyi ügyész pécsi fogházában ül egy egyén, kit a kettős rablógyilkosság gyanuja miatt le tartóztattak. De ez ellen a gyanúok olyannok, hogy nemcsak a véletlen, nemcsak a nyomozásnak más irányban eddig beszerzett fontos adatai, hanem magának a gyanuba vett egyénnek eddigi előélete és lélektani körülmények alaposan meggyengítik őket. Másrészt ott van a kettős rablógyilkossággal már a rémes eset kiderültekor nyomban gyanúsított katonaszökevény, százharminchatszoros betörő *König Kovács* István, ki Pécsről az eszéki katonai parancsnokságnak átadtván, az eszéki várfogságból megszökött. Ez az elzüllött, szökevény fegyenc bizonyára a drávamenti erdő-ségben bujdosott a véres eseménykor s minden jel arra mutat, hogy bizonyára ő volt a két dárdai asszony gyilkosa.

A vad kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosság ügyében a mohácsi csendőrség *Rozsnyai* Béla csendőrfőhadnagy személyes vezetése alatt folytatja és folytatta a nyomozást. Ő fogta el az egyik gyanuba vett egyént is s ő viszi tovább a vizsgálatot *König Kovács* István nyomának felledezése után is. *Zsolnay* György kir. főügyész helyettes és *Kereke* Miklós vizsgálóbíró két napig voltak kint a tett színhelyén, ott helyszíni szemlét tartván és kihallgatásokat eszközölvén. Mindezek eredményéről a legjobb forrásból merített értesüléseink ma a következők:

(A gyilkosság színhelye.)

A gyilkosság Dárdáról Eszékre vezető országuton történt. Az ut Dárdáról egyenes irányban visz Eszékre, a Drávát átszelő hid felé.

Az ut Dárdáról kezdetben hepehupás, hegyes völgyes és cserjéktől körített, úgy, hogy az ember keveset láthat végig rajta. Kis-Dárdához közeledve azonban az ut egyenes lesz, mint a nyíl, úgy hogy messze tájra betekinthető. Két oldalán most is cserjék és sűrű bozótok határolják, melyek jó buvóhelyet képeznek, másrészt pedig bevezetnek abba a sűrű erdőségbe, mely Kis-Dárdától a Dráva partján tova terjed s melyben nincs ember-től járt ut.

Már most a tettes az ut menti sűrűségben lesekedvén, szemmel kísérhette áldozatait, kik Eszékről jöttek haza Dárdára. De ott, hol az ut hepehupás, nem tartotta tanácsosnak rájuk támadni, mert nem volt biztos, honnan jön elő az uton valaki s nem látja-e

— Én ura vagyok szavamnak, — szólt kissé izgatottan Szántay. — Elfogadod vagy nem?

— Ez nagyszerű tréfa fiuk, szólt a főhadnagy. Fogadd el Laci, mert ilyen szerencse több nem kínálkozik.

Avar sápadtan ült helyén. Érezte helyzetének kínos voltát, de nem volt kibuvó. A többiek tréfára vették a dolgot s ő nem akart neveltségessé lenni.

— Elfogadom, — szólt rekedt hangon. Mid van?

— Harmincegy — szólt izgatottan Szántay.

— Három felső, — dobta oda a kártyát a szolgabíró.

— Megnyerted Laci, — szólt mosolyogva Szántay — igazán szerencsés vagy.

Aztán fölkel az asztaltól.

— Csak játszatok tovább, szólt a fiukhoz. Én azonnal jövök.

Tizenegy óra volt. Szántay az üvegháznak tartott. Szive hevesen vert, szemei égtek. Izgatottan lépett az üvegházba s egy pillanatra megtántorodott a nehéz, kábitó virágillattól. De ez csak egy pillanatig tartott. Aztán lassan megindult előre.

Halk ruhasuhogást hallott s egyszerre előtte állt a — felesége.

Az asszony megismerte férjét. Sikoltani akart, de nem jött hang az ajkára. Csak úgy nyögte ki fáradtan, remegve: „Dani!”

Szántay meg csak mosolygott.

egy gyöngye kézszerítés megmagyarázott nekik mindent.

— Reméllem, nem töltjük haszontalanul az időt, szólt Szántay vendégeihez.

Azok megértették a szót.

— Hát játszunk! — szóltak valamennyien, csak Avar hallgatott.

— Hát téged mi lelt? szólt a szolgabíróhoz Szántay, olyan keserű arcot vágsz, mintha már is eljátszottad volna mindenedet.

Avar mosolyogni próbált, ámbár a kedve nem illett hozzá. Észrevette már a levél elvesztését s kezdte magát kényelmetlenül érezni. Még inkább fokozta idegességét az, hogy az asszonynyal nem tudott négy szemközt beszélni.

Szántay eközben a másik szobába ment kártyáért. Itt elővette a levelet. Csak ennyi állt benne: „Tizenegy órakor — az üvegházban — Jolán.”

— Óh ti gyönyörű mákvirágok! mormogta Szántay, miközben keze ökölbe szorult s alig tudta megfékezni az indulatját, hogy ki ne rohanjon s egy csapásra agyon ne üsse mindakettőt.

De erőt vett magán. Nyugodtan ment át vendégeihez, kik már körül ülték az asztalt. Avar a főhadnagy háta mögé ült kibicnek, — a háziasszony meg éppen gyertyákat rakott az asztalra.

— Hát te nem játszol Laci? kérdé Szántay Avart.

— Köszönöm! Talán majd később, most nincs kedvem.

meg. De mikor az egyenes uton voltak, hol messze el lehet látni és az egész messzeségben egy lélek se mutatkozott, a tettes megtámadhatta kiszemelt áldozatait, biztos lévén felőle, hogy ha valaki a messze uton feltűnik, ő még idejekorán beugorhatik a sűrűbe, hol könnyen nyoma veszik.

(Egy temetés.)

Aminthogy a meggyilkolt asszonyokat ott is találták meg a nyílt, egyenes uton.

Rájuk talált pedig egy temetési menet, mely Kis-Dárdáról három óra tájban indult Dárdára.

A két asszony ott feküdt az uton. Testük még meleg volt, sebeikből bugyogott a vér. Tehát a szörnyű tettet kevéssel előbb követte el a tettes, a ki jól számított, mert nem látta meg senki, ő azonban a nyilegyenes uton könnyen észrevehette már messziről, ha jött valaki és beugrott az ut menti sűrűbe.

Hogy így is történt, arra enged következtetni a következő fontos körülmény. Az uton elől feküdt a harmincöt éves *Rohenberger Róza* holtteste. A gyilkos hátulról támadt reá; még pedig ő reá először. *Az asszony hátán egy törös bottal ütött seb van; a szúrás átjárta a szívet is és rögtömi halálát okozta.*

Hátrább feküdt a másik áldozat, az ötvenkét éves *Marianovits Anna*. Ezzel már a gyilkos viaskodott és nem a törös bottal, hanem egy más gyilkos eszközzel, bizonyára valami élesre fent késsel átmetszette a torkán a főütőeret, mielőtt a földre leteperte és fojtogatván, elszédítette.

Marianovits Annának a zsebei ki voltak forgatva. Tehát, mikor vele is végzett a tettes; őt akarta először megrabolni. És zsebei kikutatásához látott, de ekkor valakinek fel kellett jönnie az egyenes uton messziről, aki elől a gyilkos a sűrűségbe ugrott és elmenekült. Ezt bizonyítja az a körülmény, hogy *Rohenberger Róza* zsebei nem voltak kiforgatva, s bennök két forint néhány krajcár pénzt meg is találtak.

A rablógyilkos tehát e szerint véres tettet terv szerint végrehajtotta. S ha nem is sikerült mindkét áldozatát kirabolnia, terve különben még itt is bevált, mert az egyenes uton a ki közeledhetett és *Rohenberger Róza* kifosztásában megakadályozta, azt messziről észrevette és elmenekült a fák közé.

A gyilkos bizonyára elvetemedett lelkű, mindenre képes a végső szükségűtől üldözött ember volt. Hiszen a két szegény asszonytól

— már látásra megítélhette — nem várhatott valami fényes zsákmányt s hogy mégis megölte őket, az egyiket orozva hátulról leszúrván, a másikat vad tusa után kegyetlenül meggyilkolva, ez arra mutat, hogy sem ő maga nem rettent vissza a legkegyetlenebb tétől sem, hogy pénzt szerezzen, másrészt a végszükség kényszerítette, hogy attól raboljon, aki elébe akad, ha mindjárt csak pár forintot is.

Már most, mikor Kis-Dárdáról a temetési menet a nyílt, egyenes utra ért, lehet, hogy őket látta meg a gyilkos. De valószínűbb, hogy Eszék felől látott jönni valakit s az elől ugrott meg, vérükben fürödve hagyván áldozatait az uton.

(Az üveges segéd.)

Ma délelőtt félkilenc órakor szuronyos csendőrök kísérték be egy tizennyolcéves, jóképű fiatalembert a pécsi kir. ügyészség fogházába. Bizony senki se nézte ki belőle, hogy ő van a kettős rablógyilkossággal gyanúsítva. Nyílt a tekintete s nincs abban semmi veszedelmes, semmi felelmetes titkolózás.

És mégis olyanok ma a körülmények, hogy a gyanu sulya ránehezedik, hogy ő ölte meg a két dárdai asszonyt.

Mikor a tett színhelyéhez közeledett a kis-dárdai temetés, mellettük az országuton egy fiatalembert haladt el. Onnan jött Eszék felől; arról, hol a gyilkosság kevéssel előbb történt. Nem volt nála semmi és szürke ruhába volt öltözve, a jobb keze alatt a csukló pedig bekötve kendővel, mint a ki meg van sebesítve.

Elsietett a temetési menet mellett, a nélkül, hogy egy szót is szólt volna, hogy arra lentebb két asszony fekszik meggyilkolva. Kikhez mikor a temetési menet odaért, rögtön mindenkinek az jutott eszébe, hogy az a fiatal ember erről jött s még sem szólt nekik semmit. Hátha ő a gyilkos?! És vissza is ment egypár ember, hogy kérdőre vonják; de már akkor nem látták sehol.

A vizsgálat során természetesen ez a körülmény igen fontos volt. A személyleírás után letartóztatták a csendőrök a fiatalembert *Böhm Pál*, tizennyolcéves, eszéki üveges-segéd személyében.

Böhm Pál folyó hó 9-én a főnöke megbízásából Dárdára ment, hogy ott egy beüvegezendő ablakról méretet vegyen. Fél egykor indult vissza s három órakor találkozott Kis-Dárda közelében a temetési menettel. Hogy

érzek magamban hajlandóságot, hogy visszaváltsam tőle. Legyenek boldogok.

Az asszony összekulcsolta kezeit, de szólni nem tudott. Szántay meg nem szólt semmit, — csak a kezével mutatott az ajtó felé.

Az asszony megértette. Bizonytalan, tévetegek lépésekkel ment kifelé. Szántay utána nézett. Nem hívta vissza. Csak mikor elment, akkor rogyott le a székre. Fejét oda hajtotta az asztalra és a fiuk jól látták, hogy a nagy, erős ember sir.

Nem értették a helyzetet. A főhadnagy odament Szántayhoz:

— Ugyan Dani, micsoda rossz tréfa ez! Szántay fölemelte fejét. Szemében még csillogtak a könnyek, de azért nyugodtan szólt a fiukhoz:

— Nem tréfa ez fiuk! Gavallér voltam egész életemben, — most is az akarok maradni. Az az ember nyert és szerencséje, hogy megnyerte, mert másként . . .

Nem mondta ki, a mit gondolt, felállt, oda lépett a fiukhoz s kissé elérékenyülve szólt hozzájuk:

— Csak arra kérek benneteket fiuk, hogyha valaki kérdi, mi történt a feleségemmel, csak azt mondjátok, hogy — elkártyáztam. Értsék aztán úgy, ahogy értik!

Deér

a jobb keze mért véres, arra azt mondta, hogy az ablakméret felvételénél sértette meg. A seb lehet akár ebből származott, de lehet karmolásnak is az eredménye, a mit az ember tusakodás közben kap.

Böhm Pálnál nem találtak semmi gyilkos szerszámot. Törös botot nem szokott hordani; élesre fent kést sem láttak nála, sőt az ablakfelméréshez sem volt szüksége semmi éles szerszámra. Szürke ruhája sincs s nem is volt, már pedig a temetési menet szerint az általuk látott egyéneken ilyen szürke ruha volt. Természetesen senki sem meri ráfogni az elfogottra, hogy valóban őt látták.

A fiatal ember Eszéken jól fizetett állásban van. Teljes ellátása és tizenöt forint fizetése van; teljesen büntetlen előéletű.

Mindezzel szemben azonban súlyosan nehezedik reá a gyanus kérdés, mért nem szólt a temetési menetnek a gyilkosságról. Ott jött az uton, hacsak le nem kalandozott a sűrűbe; látnia kellett a meggyilkoltakat.

Hacsak magát az asszonyok megtámadtatását is nem látta. És a mikor tőle megszaladt a sűrűbe s elkerülvén magát a tett színhelyét, úgy ment fel az utra, a hol a menettel találkozott.

De ekkor is szólnia kellett volna az esetről a népnek. Hanem bizonyára látta magát a gyilkosságot, vagy még inkább a kevéssel előbb meggyilkolt asszonyok holttestét s egyetlen oka, hogy nem szólt senkinek, az lehet, hogy félt, hogy ő reá fogják a tett elkövetését, mert ember más az egész tájon sehol sem volt. Ha ő volt a tettes, a gyilkos szerszámokat el kellett dobnia magától az uton a sűrűbe; de ott nem találtak semmit. És végül, ha gyilkol, csak nem megy szembe a néppel, hanem kikerüli; s még az is visszatarthatta volna, hogy tudták róla, mely időben kell a dárdai utról visszatérnie s ugyanakkor csak nem követ el kettős rablógyilkosságot. S nem is volt rá kényszerítve a szegény parasztasszonyok kirablására, mivel a végszükség épen nem fenyegette.

De hát az a terhelő gyanu, hogy nem szólt senkinek a meggyilkoltakról, óriási súlylyal nehezíti a gyanut s ezért vizsgálati fogásban tartják s tovább folyik a nyomozás ellene.

(Az ismeretlen katonabakkancsos.)

A nyomozás másik irányban is határozott gyanuokok alapján folytattatik.

A tettes e szerint egy ismeretlen, katonabakkancsban járó ember, a ki minden valószínűség szerint *König Kovács István*, az eszéki várórságból megszökött fegyenc.

Folyó hó 9-én este nyolc órakor ugyanis az Eszéktől a Dráva partján huzódó, ember-től alig járt erdőszélgben egy ember érkezett egy halászkunyhóhoz. Az ember éjjeli szállást kért s mikor kapott, a nála levő kis darab fekete kenyeret megette s azután fáradtan ledőlt pihenni.

Előbb azonban ujságot mondott a halász gazdának.

— Hallották-e már, hogy a dárdai uton két asszonyt megöltek?

— Nem én, felelte a halász.

— Nem is jártak erre a csendőrök? Kérdezte tovább s mikor erre is tagadó választ kapott, lefeküdt és aludt reggel hat óráig.

Mikor felébredt, szinte ijedten kapott a melléhez.

— Hány óra?

— Bizony már hat mult, felelt a halász.

Erre az ismeretlen — kinek lábán katonabakkancs volt — hirtelen felkelt, megköszönte az éjjeli szállást és elsietett tovább az erdőben, mely egészen Beremendig vezet. A halászgazdának csak annyit mondott kiléte felől, hogy ő tapolcai cipésmester és most haza megy s az erdőn gyalogolva, érte el az este s így volt kénytelen a halászkunyhóba bekopogtatni, mely kunyhó a babingródi pusztában közelében fekszik.

— Én vagyok asszonyom. Legyen szives velem jönni. Avar már tudom, nehezen várja.

— Mit akar velem? — kérdezte az asszony remegő hangon.

— Semmit asszonyom. Csak a tartozásomat akarom megfizetni.

Aztán karongta az asszonyt, ki alig tudott vele menni.

Mikor a többiekhez értek, a vendégek fölugráltak s mosolyogva köszöntek az asszonynak. Csak Avar maradt ülve.

Szántay odalépett a szolgabíróhoz s elfojtott, szinte fáradt hangon szólt hozzá:

— Uram, ön megnyerte a feleségemet. Ime itt van. Tanuk előtt adom át, hogy eleget tegyek tartozásomnak. Most kvittek vagyunk. Csak arra kérem, hogy most azonnal vigye magával ezt azt asszonyt. Pénze van, menjenek minél messzebbre és többé ne kerüljön a szemem elé, mert akkor . . . akkor lelövöm, mint egy kutyát.

Avar sápadtan, remegve állt föl. Nem szólt semmit, csak megindult kifelé nehéz, fáradt, támológó, lépésekkel. Az asszony meg csak állt ott halaványan, remegve. Csak akkor ijedt föl, mikor Szántay szólt hozzá:

— Asszonyom, hallotta, amit mondtam. Én föltettem önt kártyámra, — mert nem becsülöm annyira, mint azt a rongy ötforintost . . . az az ur megnyerte tőlem és én nem

eső vagy erre vonatkozó ígérete által valamely választót arra bírni törekedett, vagy hivatali hatalmával visszaélve arra kényszerített, hogy ő reá szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, vagy ha hivatali alárendeltjeit a maga melletti szavazásra vagy a szavazástól tartózkodásra, vagy a megjelölt célokból hivatali hatalmuk fölhasználására utasította, vagy ezeknek törvény által tiltott cselekedeteiben részessé vált, illetőleg azokba megelőzőleg is kifejezetten beleegyezett.

A törvénybe való felvétele ennek a rendelkezésnek s végrehajtásának pártatlan bíróság ítélkezése alá helyezése mindenestre hatalmas korlátja lesz a hivatalos korteskedés legundokabb nemének, a tisztviselő önmaga melletti korteskedésének: de teljesen kiirtani ezt a spéciest nem fogja. Azt elérjük vele, hogy ez az önkorteskedés nem fog oly szemérmetlen nyíltsággal folyni, mint az pl. a legutóbbi pécsi választásnál is tapasztalható volt, de titokban, négy szem közt folyni fog a választók puhítása e mellett is, az alárendelt tisztviselők pedig ezentúl is csak oly buzgó kortesei lesznek képviselőjelölt-főnöküknek, mint eddig voltak, hiszen a hivatalfőnök csak nem lesz oly ostoba, hogy erre nézve körrendeletben vagy érdektelen tanuk előtt adjon nekik utasítást.

Ezért lett aztán a paktumos törvényjavaslatba belevéve az a további rendelkezés, hogy „a választás érvénytelen, ha a képviselő megválasztatása idején vagy az azt megelőző három heti időben *főszolgabírói vagy szolgabírói hivatalt viselt* s azon a területen választatott meg, melyre hatósága kiterjedt.” Csak az ilyen intézkedés felelhet meg teljesen a célnak, mert csak ez tehet eleve sikertelenné minden, a bizonyíthatás alól különben is könnyen elvonható hivatali visszaélést; ez akadályozhatja meg azt a pressziót, a melyet a tisztviselőnek a saját kerületében való föl-

lépése már önmagában, minden további aktív közreműködése nélkül gyakorol a hatósága alá rendelt választókra.

De hát ha ez áll a járási főszolgabírákra, sőt az alárendelt szolgabírákra is, mért nem terjesztik ki ezt a rendelkezést a törvényhatósági joggal bíró és rendezett tanácsú városok polgármestereire is? Hisz a polgármesterek épúgy közvetlen hatóságot gyakorolnak a saját városaik polgársága fölött, mint a főszolgabírák járásuk lakossága fölött. Sőt a polgármesterek befolyása a lakosságra sokkal intenzivebb, mint a járási főtitviselőké, mert a polgármesterek tartják a kezükben a sokféle városi vállalatokat és szállítókat, a melyeknek révén az anyagi érdekek ezernyi olyan szálait egyesítik személyükben, a melyekre a főszolgabírónak vagy szolgabírónak közvetlen befolyása éppen nincsen s közvetve is alig lehet.

A polgármesterekre nézve tehát ez a kizárás ok még sokkal fokozottabb mértékben forog fönn, mint a járási tisztviselőkre s azért azt hisszük, hogy ha a javaslat tárgyalásánál ez a kérdés szóba kerül, a törvényhozás ezt a kizárás okot — ha következetes akar lenni önmagához — ki fogja terjeszteni a városok polgármestereire is.

Ki a gyilkos?

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. április 18.

Valóságos bűnügyi rejtélynek indul a dárdái kettős rablógyilkosság. Az Eszékről Dárdára vivő országuton tolvaj hó 9-én délután meggyilkolt *Marianovits* Anna és *Rohenberg* Róza gyilkosai után immár csaknem egy hét óta a legerélyesebben folytatott vizsgálatnak ma sincs pozitív eredménye, sőt ma is valóságos dilemmában van a nyomozás arra vonatkozólag, hogy ki hát a két dárdái asszony gyilkosa?!

— Ugyan ne rontsd a társaságot, — szólt közbe a főhadnagy, — csak nem fogsz itt kibicelni! — Vagy talán randevud van valami szép asszonynyal s szökni akarsz.

Nevettek. Avar is mosolygott, de azért Szántay észrevette, mint szökik a vér arcába s az sem kerülte el figyelmét, hogy felesége hirtelen távozott.

— No jó, játszom én is, szólt végre a hosszas biztatásra. Osszatok.

Szántay osztott. Nagyba ment a játék és Szántay folyton vesztett. Avarnak meg csak úgy dült a pénz.

Szántay nyugodtan vette elő egyik bankót a másik után. Csak azt nézte mindig, hogy hány óra, Még egy fél óra hiányzott a tizenegyből.

Nagy volt a bank. Csak ketten maradtak, Szántay, meg a szolgabíró, a másik három megugrott és úgy lesték az erős küzdelmet.

Szántay nem engedett. Minden pénzt föltette a kártyájára, de Avar újra visszahitt.

Szántay mosolygott és úgy mosolyogva szólt ellenfeléhez:

— Ugy látszik ma hozzádszegődött a szerencse. Állom a hívást, de több pénzem nincs. Neked pedig nem akarok adósod maradni. Hát fölteszem a feleségemet. Ha megnyered, tied lesz az asszony.

A többiek nevettek, csak Avar sápadt el.

— Ugyan ne bomolj, — Dani! — szólt Szántayhoz.

E dilemmát pedig az okozza, hogy már a királyi ügyész pécsi fogházában ül egy egyén, kit a kettős rablógyilkosság gyanúja miatt le tartóztattak. De ez ellen a gyanuok olyanok, hogy nemcsak a véletlen, nemcsak a nyomozásnak más irányban eddig beszerzett fontos adatai, hanem magának a gyanuba vett egyénnek eddigi előélete és lélektani körülmények alaposan meggyengítik őket. Másrészt ott van a kettős rablógyilkossággal már a rémes eset kiderültekor nyomban gyanúsított katonaszökevény, százharminchatszoros betörő *König Kovács* István, ki Pécsről az eszéki katonai parancsnokságnak átadtván, az eszéki várfogságból megszökött. Ez az elzúllott, szökevény fegyenc bizonyára a drávamenti erdőségben bujdosott a véres eseménykor s minden jel arra mutat, hogy bizonyára ő volt a két dárdái asszony gyilkosa.

A vad kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosság ügyében a mohácsi csendőrség *Rozsnyai* Béla csendőrfőhadnagy személyes vezetése alatt folytatja és folytatta a nyomozást. Ő fogta el az egyik gyanuba vett egyént is s ő viszi tovább a vizsgálatot *König Kovács* István nyomának felfedezése után is. *Zsolnay* György kir. főügyész helyettes és *Ke-rese* Miklós vizsgálóbíró két napig voltak kint a tett színhelyén, ott helyszíni szemlét tartván és kihallgatásokat eszközölvén. Mindezek eredményéről a legjobb forrásból merített értesüléseink ma a következők:

(A gyilkosság színhelye.)

A gyilkosság Dárdáról Eszékre vezető országuton történt. Az ut Dárdáról egyenes irányban visz Eszékre, a Drávát átszelő hid felé.

Az ut Dárdáról kezdetben hepehupás, hegyes völgyes és cserjéktől körített, úgy, hogy az ember keveset láthat végig rajta. Kis-Dárdához közeledve azonban az ut egyenes lesz, mint a nyíl, úgy hogy messze tájra betekinthető. Két oldalán most is cserjék és sűrű bozótok határolják, melyek jó buvóhelyet képeznek, másrészt pedig bevezetnek abba a sűrű erdőségbe, mely Kis-Dárdától a Dráva partján tova terjed s melyben nincs ember-től járt ut.

Már most a tettes az ut menti sűrűségben lesekedvén, szemmel kísérhette áldozatait, kik Eszékről jöttek haza Dárdára. De ott, hol az ut hepehupás, nem tartotta tanácsosnak rájuk támadni, mert nem volt biztos, honnan jön elő az uton valaki s nem látja-e

— Én ura vagyok szavamnak, — szólt kissé izgatottan Szántay. — Elfogadod vagy nem?

— Ez nagyszerű tréfa fiuk, szólt a főhadnagy. Fogadd el Laci, mert ilyen szerencse több nem kínálkozik.

Avar sápadtan ült helyén. Érezte helyzetének kínos voltát, de nem volt kibuvó. A többiek tréfára vették a dolgot s ő nem akart neveltségessé lenni.

— Elfogadom, — szólt rekedt hangon. Mid van?

— Harmincegy — szólt izgatottan Szántay.

— Három felső, — dobta oda a kártyát a szolgabíró.

— Megnyerted Laci, — szólt mosolyogva Szántay — igazán szerencsés vagy.

Aztán fölkel az asztaltól.

— Csak játszatok tovább, szólt a fiukhoz. Én azonnal jövök.

Tizenegy óra volt. Szántay az üvegháznak tartott. Szive hevesen vert, szemei égtek. Izgatottan lépett az üvegházba s egy pillanatra megtántorodott a nehéz, kábitó virágillattól. De ez csak egy pillanatig tartott. Aztán lassan megindult előre.

Halk ruhasuhogást hallott s egyszerre előtte állt a — felesége.

Az asszony megismerte férjét. Sikoltani akart, de nem jött hang az ajkára. Csak úgy nyögte ki fáradtan, remegve: „Dani!”

Szántay meg csak mosolygott.

egy gyöngye kézszorítás megmagyarázott nekik mindent.

— Reméllem, nem töltjük haszontalanul az időt, szólt Szántay vendégeihez.

Azok megértették a szót.

— Hát játszunk! — szóltak valamennyien, csak Avar hallgatott.

— Hát téged mi lelt? szólt a szolgabíróhoz Szántay, olyan keserű arcot vág, mintha már is eljátszottad volna mindenedet.

Avar mosolyogni próbált, ámbár a kedve nem illett hozzá. Észrevette már a levél elvesztését s kezdte magát kényelmetlenül érezni. Még inkább fokozta idegességét az, hogy az asszonynyal nem tudott négy szem közt beszélni.

Szántay eközben a másik szobába ment kártyáért. Itt elővette a levelet. Csak ennyi állt benne: „Tizenegy órakor — az üvegházban — Jolán.”

— Óh ti gyönyörű mákvirágok! mormogta Szántay, miközben keze ökölbe szorult s alig tudta megfékezni az indulatját, hogy ki ne rohanjon s egy csapásra agyon ne üsse mindakettőt.

De erőt vett magán. Nyugodtan ment át vendégeihez, kik már körül ülték az asztalt. Avar a főhadnagy háta mögé ült kibicnek, — a háziasszony meg éppen gyertyákat rakott az asztalra.

— Hát te nem játszol Laci? kérdé Szántay Avart.

— Köszönöm! Talán majd később, most nincs kedvem.

meg. De mikor az egyenes uton voltak, hol messze el lehet látni és az egész messzeségben egy lélek se mutatkozott, a tettes megtámadhatta kiszemelt áldozatait, biztos lévén felőle, hogy ha valaki a messze uton feltűnik, ő még idejekorán beugorhatik a sűrűbe, hol könnyen nyoma veszik.

(Egy temetés.)

Aminthogy a meggyilkolt asszonyokat ott is találták meg a nyílt, egyenes uton.

Rájuk talált pedig egy temetési menet, mely Kis-Dárdáról három óra tájban indult Dárdára.

A két asszony ott feküdt az uton. Testük még meleg volt, sebeikből bugyogott a vér. Tehát a szörnyű tettet kevéssel előbb követte el a tettes, a ki jól számított, mert nem látta meg senki, ő azonban a nyilegyenes uton könnyen észrevehette már messziről, ha jött valaki és beugrott az ut menti sűrűbe.

Hogy így is történt, arra enged következtetni a következő fontos körülmény. Az uton elől feküdt a harmincöt éves *Rohenberger* Róza holtteste. A gyilkos hátulról támadt reá; még pedig ő reá először. *Az asszony hátán egy törös bottal ütött seb van; a szúrás átjárta a szívet is és rögtöni halálát okozta.*

Hátrább feküdt a másik áldozat, az ötvenkét éves *Marianovits* Anna. Ezzel már a gyilkos viaskodott és nem a törös bottal, hanem egy más gyilkos eszközzel, bizonyára valami élesre fent késsel átmetszette a torkán a főtüderet, mielőtt a földre leteperte és fojtogatóván, elszédítette.

Marianovits Annának a zsebei ki voltak forgatva. Tehát, mikor vele is végzett a tettes, őt akarta először megrabolni. És zsebei kikutatásához látott, de ekkor valakinek fel kellett jönnie az egyenes uton messziről, aki elől a gyilkos a sűrűségbe ugrott és elmenekült. Ezt bizonyítja az a körülmény, hogy *Rohenberger* Róza zsebei nem voltak kiforgatva, s bennök két forint néhány krajcár pénzt meg is találtak.

A rablógyilkos tehát e szerint véres tettet terv szerint végrehajtotta. S ha nem is sikerült mindkét áldozatát kirabolnia, terve különben még itt is bevált, mert az egyenes uton a ki közeledhetett és *Rohenberger* Róza kifosztásában megakadályozta, azt messziről észrevette és elmenekült a fák közé.

A gyilkos bizonyára elvetemedett lelkű, mindenre képes a végső szükségűtől üldözött ember volt. Hiszen a két szegény asszonytól

— már látásra megítélhette — nem várhatott valami fényes zsákmányt s hogy mégis megölte őket, az egyiket orozva hátulról leszűrván, a másikat vad tusa után kegyetlenül meggyilkolván, ez arra mutat, hogy sem ő maga nem rettent vissza a legkegyetlenebb tétől sem, hogy pénzt szerezzen, másrészt a végszükség kényszerítette, hogy attól raboljon, aki elébe akad, ha mindjárt csak pár forintot is.

Már most, mikor Kis-Dárdáról a temetési menet a nyílt, egyenes utra ért, lehet, hogy őket látta meg a gyilkos. De valószínűbb, hogy Eszék felől látott jönni valakit s az elől ugrott meg, vérükben fürödve hagyván áldozatait az uton.

(Az üveges segéd.)

Ma délelőtt félkilenc órakor szuronyos csendőrök kísérték be egy tizennyolcéves, jóképű fiatalembert a pécsi kir. ügyészség fogházába. Bizony senki se nézte ki belőle, hogy ő van a kettős rablógyilkossággal gyanúsítva. Nyílt a tekintete s nincs abban semmi veszedelmes, semmi felelmetes titkolózás.

És mégis olyanok ma a körülmények, hogy a gyanu súlya ránehezedik, hogy ő ölte meg a két dárdai asszonyt.

Mikor a tett színhelyéhez közeledett a kis-dárdai temetés, mellettük az országuton egy fiatalembert haladt el. Onnan jött Eszék felől; arról, hol a gyilkosság kevéssel előbb történt. Nem volt nála semmi és szürke ruhába volt öltözve, a jobb keze alatt a csukló pedig bekötve kendővel, mint a ki meg van sebesítve.

Elsietett a temetési menet mellett, a nélkül, hogy egy szót is szólt volna, hogy arra lentebb két asszony fekszik meggyilkolva. Kikhez mikor a temetési menet odaért, rögtön mindenkinek az jutott eszébe, hogy az a fiatal ember erről jött s még sem szólt nekik semmit. Hátha ő a gyilkos?! És vissza is ment egypár ember, hogy kérdőre vonják; de már akkor nem látták sehol.

A vizsgálat során természetesen ez a körülmény igen fontos volt. A személyleírás után letartóztatták a csendőrök a fiatalembert *Böhm* Pál, tizennyolcéves, eszéki üveges-segéd személyében.

Böhm Pál folyó hó 9-én a főnöke megbízásából Dárdára ment, hogy ott egy beüvegező ablakról méretet vegyen. Fél egykor indult vissza s három órakor találkozott Kis-Dárdá közelében a temetési menettel. Hogy

érzek magamban hajlandóságot, hogy visszaváltsam tőle. Legyenek boldogok.

Az asszony összekulcsolta kezeit, de szólni nem tudott. Szántay meg nem szólt semmit, — csak a kezével mutatott az ajtó felé.

Az asszony megértette. Bizonytalan, téveteg lépésekkel ment kifelé. Szántay utána nézett. Nem hívta vissza. Csak mikor elment, akkor rogyott le a székre. Fejét oda hajtotta az asztalra és a fiuk jól látták, hogy a nagy, erős ember sir.

Nem értették a helyzetet. A főhadnagy odament Szántayhoz:

— Ugyan Dani, micsoda rossz tréfa ez! Szántay fölemelte fejét. Szemében még csillogtak a könnyek, de azért nyugodtan szólt a fiukhoz:

— Nem tréfa ez fiuk! Gavallér voltam egész életemben, — most is az akarok maradni. Az az ember nyert és szerencséje, hogy megnyerte, mert másként . . .

Nem mondta ki, a mit gondolt, felállt, oda lépett a fiukhoz s kissé elérékenyülve szólt hozzájuk:

— Csak arra kérlek benneteket fiuk, hogyha valaki kérdi, mi történt a feleségemmel, csak azt mondjátok, hogy — elkártyáztam. Értsék aztán úgy, ahogy értik!

Deér

a jobb keze mért véres, arra azt mondta, hogy az ablakméret felvételénél sértette meg. A seb lehet akár ebből származott, de lehet karmolásnak is az eredménye, a mit az ember tusakodás közben kap.

Böhm Pálnál nem találtak semmi gyilkos szerszámot. Törös botot nem szokott hordani; élesre fent kést sem láttak nála, sőt az ablakfelméréshez sem volt szüksége semmi éles szerszámra. Szürke ruhája sincs s nem is volt, már pedig a temetési menet szerint az általuk látott egyéneken ilyen szürke ruha volt. Természetesen senki sem meri ráfogni az elfogottra, hogy valóban őt látták.

A fiatal ember Eszéken jól fizetett állásban van. Teljes ellátása és tizenöt forint fizetése van; teljesen büntetlen előéletű.

Mindezzel szemben azonban súlyosan nehezedik reá a gyanus kérdés, mért nem szólt a temetési menetnek a gyilkosságról. Ott jött az uton, hacsak le nem kalandozott a sűrűbe; látnia kellett a meggyilkoltakat.

Hacsak magát az asszonyok megtámadtatását is nem látta. És a mikor tőle megszaladt a sűrűbe s elkerülvén magát a tett színhelyét, úgy ment fel az utra, a hol a menettel találkozott.

De ekkor is szólnia kellett volna az esetről a népnek. Hanem bizonyára látta magát a gyilkosságot, vagy még inkább a kevéssel előbb meggyilkolt asszonyok holttestét s egyetlen oka, hogy nem szólt senkinek, az lehet, hogy félt, hogy ő reá fogják a tett elkövetését, mert ember más az egész tájon sehol sem volt. Ha ő volt a tettes, a gyilkos szerszámokat el kellett dobnia magától az uton a sűrűbe; de ott nem találtak semmit. És végül, ha gyilkol, csak nem megy szembe a néppel, hanem kikerüli; s még az is visszatarthatta volna, hogy tudták róla, mely időben kell a dárdai utról visszatérnie s ugyanakkor csak nem követ el kettős rablógyilkosságot. S nem is volt rá kényszerítve a szegény parasztasszonyok kirablására, mivel a végszükség épen nem fenyegette.

De hát az a terhelő gyanu, hogy nem szólt senkinek a meggyilkoltakról, óriási súlylyal nehezíti a gyanut s ezért vizsgálati fogásban tartják s tovább folyik a nyomozás ellene.

(Az ismeretlen katonabakkancsos.)

A nyomozás másik irányban is határozott gyanuokok alapján folytatattik.

A tettes e szerint egy ismeretlen, katonabakkancsban járó ember, a ki minden valószínűség szerint *König Kovács* István, az eszéki várórságból megszökött fegyenc.

Folyó hó 9-én este nyolc órakor ugyanis az Eszéktől a Dráva partján huzódó, ember-től alig járt erdőségben egy ember érkezett egy halászkunyhóhoz. Az ember éjjeli szállást kért s mikor kapott, a nála levő kis darab fekete kenyeret megette s azután fáradtan ledőlt pihenni.

Előbb azonban ujságot mondott a halász gazdának.

— Hallották-e már, hogy a dárdai uton két asszonyt megöltek?

— Nem én, felelte a halász.

— Nem is jártak erre a csendőrök? Kérdezte tovább s mikor erre is tagadó választ kapott, lefeküdt és aludt reggel hat óráig.

Mikor felébredt, szinte ijedten kapott a melléhez.

— Hány óra?

— Bizony már hat mult, felelt a halász.

Erre az ismeretlen — kinek lábán katonabakkancs volt — hirtelen felkelt, megköszönte az éjjeli szállást és elsietett tovább az erdőben, mely egészen Beremendig vezet. A halászgazdának csak annyit mondott kiléte felől, hogy ő tapolcai cipésmester és most haza megy s az erdőn gyalogolván, érte el az este s így volt kénytelen a halászkunyhóba bekopogtatni, mely kunyhó a babingródi pusztá közelében fekszik.

— Én vagyok asszonyom. Legyen szives velem jönni. Avar már tudom, nehezen várja.

— Mit akar velem? — kérdezte az asszony remegő hangon.

— Semmit asszonyom. Csak a tartozásomat akarom megfizetni.

Aztán karonfogta az asszonyt, ki alig tudott vele menni.

Mikor a többiekhez értek, a vendégek fölugráltak s mosolyogva köszöntek az asszonynak. Csak Avar maradt ülve.

Szántay odalépett a szolgabíróhoz s elfojtott, szinte fáradt hangon szólt hozzá:

— Uram, ön megnyerte a feleségemet. Ime itt van. Tanuk előtt adom át, hogy eleget tegyek tartozásomnak. Most kvittek vagyunk. Csak arra kérem, hogy most azonnal vigye magával ezt azt asszonyt. Pénze van, menjenek minél messzebbre és többé ne kerüljön a szemem elé, mert akkor . . . akkor lelövöm, mint egy kutyát.

Avar sápadtan, remegve állt föl. Nem szólt semmit, csak megindult kifelé nehéz, fáradt, támológó, lépésekkel. Az asszony meg csak állt ott halaványan, remegve. Csak akkor ijedt föl, mikor Szántay szólt hozzá:

— Asszonyom, hallotta, amit mondtam. Én föltettem önt kártyámra, — mert nem becsülöm annyira, mint azt a rongy ötforintost . . . az az ur megnyerte tőlem és én nem

S mondott még mást is. Azt, hogy:

— Azokat az asszonyokat bizonyára az az Eszékéről megszökött katona ölhetette meg!

Lehet, hogy ezt azért mondta, hogy megtudja, nem-e gondol erre a halászgazda. Az bizonyos, hogy mikor tapolcai cipésmesternek vallotta magát, nem mondott igazat, mert a vizsgálat már kiderítette, hogy Tapolcán — nincs is cipésmester.

König Kovács István lehetett tehát a katonabakkancsos ismeretlen. Az idő, mikor a halászkunyhóhoz ért, arra vall, hogy mikor a tett elkövetése közben az uton *Böhm Pált* messziről jönni látta, vagy talán a temetési menet okozta port észrevette, beugrott a sűrűbe, azután neki vágott az erdő rengetegének, hol délután három órától esti nyolcig bujdosva jutott el a halászkunyhóhoz.

És onnan másnap tovább bujdosott, hogy hová, merre, azt még senki sem tudja . . .

Ezek ma a kétszeres rablógylkosság nyomozásának eddigi eredményei. Egy súlyosan gyanúsított fiatal ember ül a börtönben s keresnek egy gyanús ismeretlent, kiben a minden kegyetlenségre kész notórius gonosztevő és rabszökevény *Kovács König* Istvánt sejtik.

És a vizsgálat további adatai elé kíváncsian néznek az igazságszolgáltatás emberei, hogy vajjon kiderül e, hogy *ki hát a gyilkos?*

Hirek.

Pécs, 1899. ápril 18.

Ki a baka?

Vagyis hogy ki fog katona lenni? Erre most sorozás alkalmával sokan, de nagyon sokan kíváncsiak. A bakajelölt, az apa, az anya, a fivér, a nővér, a rokon, Marcsa, Vera, no meg Irénke és Gizuska is, mind szeretnék ezt megtudni.

De csak türelem. Majd, majd! . . .

Addig is azonban, mondok valamit. És pedig azt, hogy mind katona lesz, akiket a sorozó bizottság alkalmasnak talál.

Ez igaz. Ez megdönthetetlen, bármennyire banálisnak látszódjék is első tekintetre. Ennél okosabbat, akár milyen nagyon igyekszem is, nem mondhatok. Érdekesebbet, jobban tetszőt igen. Meg is próbálom.

A sorozó bizottság rendes körülmények közt azokat szokta alkalmasnak találni, akik legalább is (minimum) 153 centiméter magasak (irnok, szabó, cipész gyanánt) s e mellett egészséges, erőteljes, kitartást ígérő testalkatúak és jól kidomborodott mellűek.

A gyalogságnál megkövetelik még ezeken kívül a menetelésre alkalmas lábakat; a lovasságnál pedig a nem tulságos nagy testsúlyt és a nem nagyon rövid lábszárakat.

A tulságos nagy testsúly és rövid lábú legény különben nálunk bakáéknál sem nagyon kelendő portéka. Mig a lovasságnál — legalább én szerintem — az ilyen is beválhatna.

A huszár ugy is a lóval együtt huszár. A nélkül csak katona. A huszárnak nem kellene sem a fejét, sem a lábát nézni. Ezek nem feltétlenül szükségesek. Ott a ló. Annak van feje, elég nagy, lába is, — elég nagy és négy. A huszár vigadni szokott, busuljon a ló. A huszár nem gyalogol, hanem ül. Mondom: ül és ülni láb nélkül is lehet. Igaz ugyan, hogy a lóra fel is kell ülni, de ha lába van, azt a baka is megteszi. Az, hogy a saját nyelvemen szóljak: nem kunct. Tessék láb nélkül — felugrani. Legurulni? Arról nem is beszéllek. Az könnyen megy.

Igy beszél egy baka.

De persze hiába. A sorozó bizottság nem hagy magának bebeszélgni. Előveszi a védtörvényutasítást, felüti, rámutat arra a §-ra, amelyik alatt a fentebb említett követelmények vannak előírva s attól nem tér el egy maku-lányit sem.

Ebből származik aztán ama körülmény,

hogy most már nem kell kötéllel fogni a katonáknak való fiukat. Mert hát, — legtöbbször bármennyire fájdalmas oldala is van a dolognak, — mindegyik legény büszke arra, hogy ha hatóságilag kinyilvánítják róla, miszerint ő, a dicső, egészséges, erőteljes, kitartást ígérő testalkatu és jól kidomborodott mellű.

Innen van az, hogy ha a kertünk alatt mennek el a huszárok, Pétörben rögtön buzogni kezd a nemes vér. Megszállja az ősi virtus és félre vágja pörge kalapját s azonnal rá kezdi:

Édes anyám én is közéjük állok.
Én leszek az első század szakaszvezető,
Nem a világ ez a három esztendő.

Sőt még Elemér urfi is kijön a rendes kerékvágásból, ha besorozták. Mihelyt Gizuskával bizalmasabb helyen találkozik, bár sajog a szive, fáj a lelke, szemeiből szinte köny facsarodik, de leteszi a cilindert, illatos zsebkendőjét pedig a levegőbe rázza és hengegve éneklí végig az ismert nótát.

Huszár vagyok lelkem, babám
Az is maradok,
Sötét kék szín dolmányomon
Sárga gomb ragyog.
Uccu peng a sarkantyum,
Semmi gondom, nincsen bum,
Csak úgy vigadok,
Mert huszár vagyok.

És mennyire más szemmel nézik az ember fiát, ha besorozzák! Nem is az a legény, aki volt. Egészen más. Ezután, ha a csapszék mestergerendájához felzuhint egy boros üveget, nem azt kérdezi, hogy ki a legény, hanem:

— Ki a baka?

S ha végig megy az utcán, nincs a faluban olyan lány, aki a kerítéshez ne szaladna és epedezve utána ne nézne:

— A Pétör benmaradt! . . . A Pétör katona . . . A Pétör elmegy . . . Boszniába, vagy a jó ég tutygya hova . . . Istenöm, Istenöm! . . .

Aztán meg, ha eddig még nem tette volna a besorozott fiú, a templomban is a kis folyosóra ül, a legények közé. Merje hát valaki megszólítani.

És még a biró lánya is szivesen, sőt örömmel táncol vele. A csapszékbe is minden vasárnap elmehet. Most már ugyanis majd csak a császár parancsol.

Hát csak vigan fiuk, ha benn maradatok. Mulassatok, őszzsel pedig vonuljatok be.

Itt bent aztán majd megcirogat benneketek az:

Öreg baka.

Napirend 1899. április hó 19-én.

Naptár: szerda, április 19. — Róm. kath.: Timon. — Prot.: Timon. — Görög-kel.: (ápr. 7.) Kallióp. — Zsidó: Ijar 9. — Nap két 5 óra 6 perckor; nyugszik 6 óra 53 perckor. — Hold két délelben; nyugszik 2 óra 27 perckor éjjel.

Időjárás. Kikötés a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: derült, száraz, enyhe idő várható.

— (**Baranyavármegye közigazgatási bizottsága**) ma délelőtt 9 órakor tartotta rendes havi ülését a vármegyeház közgyűlési nagytermében. Az ülést tulajdonképen e hó második keddjén, folyó hó 11-én kellett volna — szokás szerint — megtartani, de az akkori áprilisi ünnep miatt mára halasztották. Az ülésen *Trizler* Károly alispán elnökölt s jelen voltak: *Dragonescu* Döme kir. pénzügyigazgató, *Salamon* József kir. tanfelügyelő, *Német* Lipót, *Stajevits* János, *Jeszenszky* Lajos árvaszéki elnök, *Nagy* Jenő megyei tiszti főügyész, *Hinka* László, *Johann* Béla dr., helyettes megyei tb. tiszti főorvos, *Benkő* Gyula, *Koszits* Kamill főjegyző, *Kovácsffy* Kálmán kir. főmérnök, id. *Jeszenszky* Ferenc, *Zsolnay* György kir. főügyési helyettes, ifj. *Jeszenszky* Ferenc gazdasági tudósító és *Halvax* József. Az ülés tudomásul vette a tiszti főorvos, a tiszti főügyész, az árvaszéki elnök, az állam-

építészeti felügyelő és a kir. tanfelügyelő, valamint a kir. főügyési helyettes jelentéseit és a referens aljegyzők által előadott egyéb ügyek megvitatása után, tizenegy órakor véget ért. A bizottság jövő havi rendes ülése május 9-én délelőtt 9 órakor lesz.

— (**Főispánunk Budapesten.**)

Báró *Fejérváry* Imre dr. főispán ma reggel Budapestre utazott. A főispánnak csak holnapra tervezte felutazását, de külön felszólításra már ma elutazott. E mellett még most is erősen tartja magát a hír, hogy főispánunk államtitkár lesz a felség személye körüli miniszteriumban; sőt legujabban azt is rebesgetik, hogy *Fejérváry* Imre báró lesz az új belügyminiszter. Természetesen ezt, csak mint érdekes kombinációt jegyezzük fel.

— (**A közegészségügy érdekében.**) Egy alispáni rendeletre a járási főszolgabírák lakásvizsgálatokat tartottak az év elején s az egészségellenes lakások kijavítását elrendelték. A siklósi járás főszolgabírája a vaiszlói közalapítványi uradalom pusztáin a cselédlakásokban talált a közegészség tekintetében kifogásolni valókat s 30 nap alatt azok kijavítását részletesen elrendelte. Az uradalom felebbezett ez ellen az alispánhoz, ki a megyei tiszti főorvost küldte ki a vizsgálatra. Mivel azonban a főorvos jelentése szerint a cselédlakások nemcsak egyes részletekben, hanem általában közegészségellenesek, az alispán erre azt rendelte el, hogy folyó évi szeptember 1-ig általában kijavítandók a lakások. Ez ellen a megyei közigazgatási bizottsághoz felebbezett az uradalom, de a bizottság mai ülésében a felebbezést elutasította.

— (**Halálozás.**) Erdődy Eisenhut Jenő IV. éves tanítójelölt, f. évi április hó 18-án reggeli 1/9 órakor, tizenkilencéves korában elhunyt. A szép reményekre jogosított és fiatalon elhunyt ifju temetése f. hó 20-án délután 4 órakor lesz a Zrínyi-utca 12. számú gyászszobából s a budai külvárosi közsírkertben levő családi sírboltba. A gyászmisét f. hó 21-én reggeli 9 órakor tartják a belvárosi plébánia templomban. A korán elhunyt ifjut, bánatukban megtört szülein kívül, kiterjedt rokonsága is gyászolja.

— (**A csendőr temetése.**) Lapunk tegnapi számában megirtuk *Elbert* Ignác pécsi csendőr öngyilkosságát, ki szerelmi bánatában föbe lötte magát. A szerencsétlen fiatal csendőrt a tegnapi nap folyamán meg-ejtett boncolás után, ma délelőtt temették el a katonakórház hullaházából a szigeti külvárosi temetőbe. A temetésen nagyszámu résztvevő közönség volt jelen.

— (**Elgázolt kis leány.**) *Sárosi* János fuvaros ma délelőtt a Petrezselyem-utcán hajtvá végig, bár lassu lépésben haladt kocsijával, egy hároméves kis leányt — ki a kocsitont játszadozott — elütött. Szerencsére a kocsit idejekorán meg tudta még állítani, úgy, hogy a kis leánynak az ijedtségen kívül más baja nem történt.

— (**Községi képviselőtestületi választások.**) A mai megyei közigazgatási bizottsági ülés két községi képviselőtestületi választással is foglalkozott. A *németbolyi* községi képviselőválasztás ellen beadott felebbezést elutasította, mivel a választás és annak igazolása egykép szabályosan történt; azonban a *kopácsi* képviselőtestületi választást — többek hozzászólása után — megsemmisítette, mert a választásnál az alaki feltételek sem tartattak be, sem a szavazás nem volt szabályszerű. Így tehát *Kopácson* új választás lesz.

— (**Pósta-ügyek.**) *Magyar-Hertelend* község postahivatal felállítását kérelmezte. Mivel az évi hozzájárulást a község megadja, a megyei közigazgatás mai üléséből pártolólág terjesztik fel a kérelmet a miniszterhez. *Viszlón* már van egy postahivatal. Most egy másik felállítását is kéri a község, a fenntartási költ-

ségekhez való hozzájárulás megigérése mellett. A közigazgatási bizottság e kérelmet is pártolólág terjeszti fel a kereskedelmi miniszterhez.

— **(A kereskedők figyelmébe.)**

A rőföskezeskedőket és kelmefestő iparosokat közlől érdeklől elvi jelentőséü határozatot hozott a kereskedelemügi m. kir. miniszter. Ugyanis élenken hangoztatott panasza az említett üzletembereknek, hogy a gyoicsostótok a házalási engedély értelmében való tényleges házalást mellőlzik s csak a hetivásárokat látogatják s így minthogy üzletiköltséü a rendes kereskedőéhez képest nagyon csekély s egyegy gyoicsos tótnak összes évi adója csak 5 frt. — a helyi kereskedőnek leküzdhetlen versenyt okoznak ezek a gyoicsos tótok, a helyett, hogy a régebben nyert szabadalomnak megfelelőleg felsőmagyarországi vászonneműekkel községről-községe s házról házra járva kínálnák portékáikat, nagyobb városokban osztják gyártmányokból nagy raktárakat rendeznek be, a honnan aztán a vidéken tartani szokott hetivásárookra néhány kocsiival kiküldik áruikat. Ennek az állapotnak a tarthatatlanságát végre a kereskedelemügi miniszter is belátta és kimondotta, hogy a gyoicsosok csak a tényleg gyakorolt házalásuk közben útjukba esett községekben tartott hetivásárokon rakodhatnak ki, ellenben tiltva van nekik házalás gyakorlása nélkül csak a hetivásároknak látogatása. A valahol letelepedett gyoicsosok az illető község hetivásárain is csak akkor jelenhetnek meg, ha mint vászon- és kelmekereskedők iparhatósági igazolványt váltanak s kereseti adót fizetnek, de már valamely szomszédos község hetivásárain csak az esetben jelenhetnek meg, ha az illető község hetivásárainak idegen iparosok és kereskedők által való látogathatása törvényhatósági szabályrendeletben ki van mondva. (Ilyen község na-

gyon kevés van Magyarországon.) A pécsi kereskedelmi és iparkamara, hogy a miniszter ezen elvi jelentőséü határozatának foganatja is legyen, azt a kerületében levő összes elsőfoku iparhatóságokkal, hetivásár-tartási joggal bíró községek előljároságáival s az érdekelt üzletkörükkal közölni fogja.

— **(Anyakönyvi ügyek.)** A laskafalui anyakönyvvezető folyamodott a belügyminiszterhez, hogy javadalmazását 300 frtről 400 forintra emeljék fel. Mivel a kérelem méltányos és megyénkben ugyis kevés négy száz forinttal javadalmazott anyakönyvvezetői állás van, a közigazgatási bizottság mai üléséből pártolólág terjeszti fel a kérelmet a belügyminiszterhez. — A lacsuki anyakönyvvezetői állásra hirdetett pályázat nem járván eredménynyel, az anyakönyvi felügyelő javasolja, hogy a szabari anyakönyvvezetői kerület, hová Szabar és Kis-Nyárad tartoznak, beolvasszassék a lacsuki kerületbe s a két állás külön-külön 300—300 trttal javadalmaztatván eddig, az új kerület anyakönyvvezetője 400 forint javadalmazást kapjon s arra a szabari anyakönyvvezető neveztessek ki. A javaslatot a közigazgatási bizottság pártolólág terjeszti fel a belügyminiszterhez. Végül a vásárosdombói helyettes anyakönyvvezetői állásra kinevezés végett Komáromy Alajost terjeszti elő a közigazgatási bizottság a belügyminiszternek.

— **(A vókányi paplak.)** Vókányban a község mint patrónus, 6000 forint költségen paplakot épített. Építette pedig a nélkül, hogy akár tervet, akár költségvetést a vármegyének bemutatott volna. Talán nem is tudott volna róla a vármegye semmit, ha a községi képviselőtestület az építési költségből négyezer forintot — mivel kétezeret a püspök adományozott — ki nem veti a katolikus adózókra. Ezek azonban megfélebbzték

a kivetést a közigazgatási bizottsághoz, mely ma foglalkozott az ügyyel. Hosszu vitát provokált a dolog, melyben Stajevits János, Benkő Gyula, Német Lipót, Hinka László és Halvax József vettek részt s végre is a bizottság úgy határozott, hogy a további költségvetéseket felfüggesztetni rendelte s az egész ügyet határozathozatal végett a közgyűléshez tette át. Ez ügyből kapcsolatosan kitűnt az is, hogy a vókányi képviselőtestület határozatait németül foglalják írásba, de még csak egy hang se emelkedett ez ellen az ülésben. Csak aztán úgy ne járjunk ezzel a nagylelkűséggel, mint Tolnában a — svábokkal!

— **(A csütörtöki sétatangverseny.)** A 44-ik gyalogezred zenekara f. hó 20-án, csütörtökön délután öt órakor sétatangversenyt rendez a felső sétatéren az alábbi műsorral: »Császár-induló«, Komzaktól. Semiramis opera ouvertürje. Rossini. »Bányamécsék«, keringő a »Bányamester« című operettből. »Bánk-Bán« Erkel. »Gedankensplitter« polka, Huttltól. Részlet »A repülő hollandi« című operából. Wagner. Séta-egyveleg Ježektől. »Miért oly gyorsan?«, polka Peheltől.

— **(Konyha-tűz.)** Ma délelőt könnyen végzetessé válható tüzeset történt a felsőbalokányi-utcában. Schreiber Fülöpne fánkot sütött s eközben a forró zsir kiömlött a takaréktűzhelyre s itt természetesen lángra lobbant. A lángoktól tüzet fogott az asszony ruhája is, melyet azonban sikerült még idejekorán eloltani.

— **(Felakasztották a kis pajtasukat.)** Sokszor végzetessé vált már a gyermekeknek az a rossz szokásuk, hogy akasztósdit játszva, egymás életét oltották ki. Mult csütörtökön, mint decsi levelezőnk írja, ott is három kis fiu akasztósdit játszott és mivel

Senkinek sem mutatta meg a vázlatot, csak nekem.

Tavaszi hangulat. Virágzó fák alatt, színes pillanatok és csokolódzó madarak között áll a leány, kezeit keblére szorítva, nagyranított szemeiben csodálkozás, félelem, félig nyílt ajkain és üde arcán az ébredő vágy, a tavasz sejtelmes derengése.

Azt már elárulhatom, hogy Kleonak ez a képe a szalon nagy érmét vitte el. Méltó pendantjává lett a »Sejtelelem«-nek később második képe, a híres »Tragédia«, mely a következőket ábrázolta:

A műterem egyik zúgában, fehér medvebőrös pamlagon haldoklik egy borzas, fekete leány. Kintől fakó arca mosolyog és felemeli karjait, mintegy utolsó szerelmes vonaglásban.

Oldalt, a homályos sarokban a festő térdel, arcát kezébe rejtve.

Ez a kép, a minek igaz története is volt, érthető szenzációt keltett.

De a »Tragédia« csak akkor került nyilvánosság elé, mikor már Balcani eltűnt a láthatárról.

Nem halt meg, óh, ennél sokkal poetikusabb dolgot cselekedett.

Velencében etette a Szent-Márk-tér fehér galambjait, persze, nem egyedül . . .

De haladjunk sorjában.

Balcanit a kis Carmen halála után sokáig nem láttuk. Nem tudom, elutazott, vagy beteg volt. Irt ugyan Kleonak pár közönyös sort, de azóta hírét sem hallottuk.

Egy szép májusi napon Renéevel a temetőben kószáltunk.

— Furcsa impressziókat lehet itt gyűjteni, mondta

Angelo meg impertinens nyájassággal biztatta, hogy csakugyan elmegyünk mindnyájan. Ha már megigértük, remélem számíthatok reád?

— Oly szíves modorban tette a meghívást, hogy . . . azt gondoltam . . . talán már megszakitotta ismeretségét azzal . . . vagy talán nem is volt az úgy?

Kleo hangja remegett és nagy szemeivel kérőleg nézett rám.

— Nincs abban semmi, ha az egész kompánia meglátogatja egy kollega műtermét. Ugyan miért ne mennék? — feleltem egész nyugodtan.

Kleo megölelt és vidáman bucsuzott el.

— Minden aggodalmam eloszlott. Ne felejtse el tehát, holnap hozzánk jösz és együtt megyünk.

Pénteken vegyes hangulatban indultunk el az olaszhoz; de Kleo olyan pajzán volt és annyit fecsegett, hogy vidámsága átragadt mindnyájunkra.

Mikor Balcani műterme elé értünk, furcsa jelenet történt.

Csinos, szőke nő rohant ki a házból iszonyuan fel-dult arccal. Felszakította az ajtót és térdre esett előttünk a hóban.

— Az urnóm — lihegte — az urnóm . . . Menjenek be kérem.

— Ki ez? kérdeztem meglepetve.

— Blondine, a Bella Cora komornája, sugta Klaudiusz. Bernhard, ki eközben berohant, megjelent a küszöbön és izgatottan kiáltotta:

— Mária nagysám, Bohrné nagysám, kérem, jöjjenek be! Az Istenért segítsenek hamar!

Mig mi szomorú sejtelmektől gyötörve besietünk,

S mondott még mást is. Azt, hogy :

— Azokat az asszonyokat bizonyára az az Eszékéről megszökött katona ölhetette meg!

Lehet, hogy ezt azért mondta, hogy megtudja, nem-e gondol erre a halászgazda. Az bizonyos, hogy mikor tapolcai cipészmeszternek vallotta magát, nem mondott igazat, mert a vizsgálat már kiderítette, hogy Tapolcán — nincs is cipészmeszter.

König Kovács István lehetett tehát a katonabakkancsos ismeretlen. Az idő, mikor a halászkunyhóhoz ért, arra vall, hogy mikor a tett elkövetése közben az uton *Böhm Pált* messziről jönni látta, vagy talán a temetési menet okozta port észrevette, beugrott a sűrűbe, azután neki vágott az erdő rengetegének, hol délután három órától esti nyolcig bujdosva jutott el a halászkunyhóhoz.

És onnan másnap tovább bujdosott, hogy hová, merre, azt még senki sem tudja . . .

Ezek ma a kétszeres rablógyilkosság nyomozásának eddigi eredményei. Egy súlyosan gyanúsított fiatal ember ül a börtönben s keresnek egy gyanús ismeretlent, kiben a minden kegyetlenségre kész notórius gonosztevő és rabszökevény *Kovács König* Istvánt sejtik.

És a vizsgálat további adatai elé kíváncsian néznek az igazságszolgáltatás emberei, hogy vajjon kiderül e, hogy *ki hát a gyilkos?*

Hirek.

Pécs, 1899. ápril 18.

Ki a baka?

Vagyis hogy ki fog katona lenni? Erre most sorozás alkalmával sokan, de nagyon sokan kíváncsiak. A bakajelölt, az apa, az anya, a fivér, a nővér, a rokon, *Marcsa, Vera*, no meg *Iréne* és *Gizuska* is, mind szeretnék ezt megtudni.

De csak türelem. Majd, majd! . . .

Addig is azonban, mondok valamit. És pedig azt, hogy mind katona lesz, akiket a sorozó bizottság alkalmasnak talál.

Ez igaz. Ez megdönthetetlen, bármennyire banálisnak ládszódjék is első tekintetre. Ennél okosabbat, akár milyen nagyon igyekszem is, nem mondhatok. Érdekesebbet, jobban tetszőt igen. Meg is próbálom.

A sorozó bizottság rendes körülmények közt azokat szokta alkalmasnak találni, akik legalább is (minimum) 153 centiméter magasak (írnok, szabó, cipész gyanánt) s e mellett egészséges, erőteljes, kitartást ígérő testalkatúak és jól kidomborodott mellűek.

A gyalogságnál megkövetelik még ezen kívül a menetelésre alkalmas lábakat; a lovasságnál pedig a nem tulságos nagy testsúlyt és a nem nagyon rövid lábszárakat.

A tulságos nagy testsúly és rövid lábú legény különben nálunk bakáéknál sem nagyon kelendő portéka. Mig a lovasságnál — legalább én szerintem — az ilyen is beválhatna.

A huszár úgy is a lóval együtt huszár. A nélkül csak katona. A huszárnak nem kellene sem a fejét, sem a lábát nézni. Ezek nem feltétlenül szükségesek. Ott a ló. Annak van feje, elég nagy, lába is, — elég nagy és négy. A huszár vigadni szokott, busuljon a ló. A huszár nem gyalogol, hanem ül. Mondom: ül és ülni láb nélkül is lehet. Igaz ugyan, hogy a lóra fel is kell ülni, de ha lába van, azt a baka is megteszi. Az, hogy a saját nyelvemen szóljak: nem kunct. Tessék láb nélkül — felugrani. Legurulni? Arról nem is beszéllek. Az könnyen megy.

Igy beszél egy baka.

De persze hiába. A sorozó bizottság nem hagy magának bebeszélgni. Előveszi a védtörvényutasítást, felüti, rámutat arra a §-ra, amelyik alatt a fentebb említett követelmények vannak előírva s attól nem tér el egy maku-lányit sem.

Ebből származik aztán ama körülmény,

hogy most már nem kell kötéllel fogni a katonáknak való fiukat. Mert hát, — legtöbbször bármennyire fájdalmas oldala is van a dolognak, — mindegyik legény büszke arra, hogy ha hatóságilag kinyilvánítják róla, miszerint ő, a dicső, egészséges, erőteljes, kitartást ígérő testalkatu és jól kidomborodott mellű.

Innen van az, hogy ha a kertünk alatt mennek el a huszárok, Pétörben rögtön buzogni kezd a nemes vér. Megszállja az ősi virtus és félre vágja pörge kalapját s azonnal rá kezdi:

Édes anyám én is közéjük állok.
Én leszek az első század szakaszvezető,
Nem a világ ez a három esztendő.

Sőt még *Elemér urfi* is kijön a rendes kerékvágásból, ha besorozták. Mihelyt *Gizuskával* bizalmasabb helyen találkozik, bár sajog a szive, fáj a lelke, szemeiből szinte könny facsarodik, de leteszi a cilindert, illatos zseb-kendőjét pedig a levegőbe rázza és hencegve éneklí végig az ismert nótát.

Huszár vagyok lelke, babám
Az is maradok,
Sötét kék szín dolmányomon
Sárga gomb ragyog.
Uccu peng a sarkantyum,
Semmi gondom, nincsen bum,
Csak úgy vigadok,
Mert huszár vagyok.

És mennyire más szemmel nézik az ember fiát, ha besorozzák! Nem is az a legény, aki volt. Egészen más. Ezután, ha a csapszék mestergerendájához felzuhint egy boros üveget, nem azt kérdezi, hogy ki a legény, hanem:

— Ki a baka?

S ha végig megy az utcán, nincs a faluban olyan lány, aki a kerítéshez ne szaladna és epedezve utána ne nézne:

— A Pétör benmaradt! . . . A Pétör katona . . . A Pétör elmegy . . . Boszniába, vagy a jó ég tutygya hova . . . Istenöm, Istenöm! . . .

Aztán meg, ha eddig még nem tette volna a besorozott fiu, a templomban is a kis folyosóra ül, a legények közé. Merje hát valaki megszólítani.

És még a bíró lánya is szívesen, sőt örömmel táncol vele. A csapszékbe is minden vasárnap elmehet. Most már ugyis majd csak a császár parancsol.

Hát csak vigan fiuk, ha benn maradatok. Mulassatok, őszzsel pedig vonuljatok be. Itt bent aztán majd megcirogat benneteket az:

Öreg baka.

Naptrend 1899. április hó 19-én.

Naptár: szerda, április 19. — Róm. kath.: Timon. — Prot.: Timon. — Görög-kel.: (ápr. 7.) Kallióp. — Zsidó: Ijar 9. — Nap két 5 óra 6 perckor; nyugszik 6 óra 53 perckor. — Hold két délben; nyugszik 2 óra 27 perckor éjjel.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: derült, száraz, enyhe idő várható.

— (**Baranyavármegye közigazgatási bizottsága**) ma délelőtt 9 órakor tartotta rendes havi ülését a vármegyeház közgyűlési nagytermében. Az ülést tulajdonképen e hó második keddjén, folyó hó 11-én kellett volna — szokás szerint — megtartani, de az akkori áprilisi ünnep miatt mára halasztották. Az ülésen *Trixler Károly* alispán elnökölt s jelenvoltak: *Dragonescu Döme* kir. pénzügyigazgató, *Salamon József* kir. tanfelügyelő, *Német Lipót*, *Stajevits János*, *Jeszenszky Lajos* árvaszéki elnök, *Nagy Jenő* megyei tiszti főügyész, *Hinka László*, *Johann Béla* dr., helyettes megyei tb. tiszti főorvos, *Benkő Gyula*, *Koszits Kamill* főjegyző, *Kovácsffy Kálmán* kir. főmérnök, id. *Jeszenszky Ferenc*, *Zsolnay György* kir. főügyészi helyettes, ifj. *Jeszenszky Ferenc* gazdasági tudósító és *Halvax József*. Az ülés tudomásul vette a tiszti főorvos, a tiszti főügyész, az árvaszéki elnök, az állam-

építészeti felügyelő és a kir. tanfelügyelő, valamint a kir. főügyészi helyettes jelentéseit és a referens aljegyzők által előadott egyéb ügyek megvitatása után, tizenegy órakor véget ért. A bizottság jövő havi rendes ülése május 9-én délelőtt 9 órakor lesz.

— (**Főispánunk Budapesten.**)

Báró Fejérváry Imre dr. főispán ma reggel Budapestre utazott. A főispánnak csak holnapra tervezte felutazását, de külön felszólításra már ma elutazott. E mellett még most is erősen tartja magát a hír, hogy főispánunk államtitkár lesz a felség személye körüli miniszteriumban; sőt legujabban azt is rebesgetik, hogy *Fejérváry Imre* báró lesz az új belügyminiszter. Természetesen ezt, csak mint érdekes kombinációt jegyezzük fel.

— (**A közegészségügy érdekében.**)

Egy alispáni rendeletre a járási főszolgabírák lakásvizsgálatokat tartottak az év elején s az egészségellenes lakások kijavítását elrendelték. A siklósi járás főszolgabírája a vaiszlói közalapítványi uradalom pusztáin a cselédlakásokban talált a közegészség tekintetében kifogásolni valókat s 30 nap alatt azok kijavítását részletesen elrendelte. Az uradalom felebbezett ez ellen az alispánhoz, ki a megyei tiszti főorvost küldte ki a vizsgálatra. Mivel azonban a főorvos jelentése szerint a cselédlakások nemcsak egyes részletekben, hanem általában közegészségellenesek, az alispán erre azt rendelte el, hogy folyó évi szeptember 1-ig általában kijavítandók a lakások. Ez ellen a megyei közigazgatási bizottsághoz felebbezett az uradalom, de a bizottság mai ülésében a felebbezést elutasította.

— (**Halálozás.**) *Erdődy Eisenhut Jenő*

IV. éves tanítójelölt, f. évi április hó 18-án reggeli 1/9 órakor, tizenkilencéves korában elhunyt. A szép reményekre jogosított és fiatalon elhunyt ifju temetése f. hó 20-án délután 4 órakor lesz a *Zrinyi-utca* 12. számú gyászházból s a budai külvárosi közsírkertben levő családi sírboltba. A gyászmisét f. hó 21-én reggeli 9 órakor tartják a belvárosi plébánia templomban. A korán elhunyt ifjut, bánatukban megtört szülein kívül, kiterjedt rokonsága is gyászolja.

— (**A csendőr temetése.**)

Lapunk tegnapi számában megírtuk *Elbert Ignác* pécsi csendőr öngyilkosságát, ki szerelmi bánatában föbe lötte magát. A szerencsétlen fiatal csendőrt a tegnapi nap folyamán megéjtett boncolás után, ma délelőtt temették el a katonakórház hullaházából a szigeti külvárosi temetőbe. A temetésen nagyszámu résztvevő közönség volt jelen.

— (**Elgázolt kis leány.**) *Sárosi*

János fuvaros ma délelőtt a *Petrezselyem-utcán* hajtvá végig, bár lassu lépésben haladt kocsijával, egy hároméves kis leányt — ki a kocsitun játszadozott — elütött. Szerencsére a kocsit idejekorán meg tudta még állítani, úgy, hogy a kis leánynak az ijedtségen kívül más baja nem történt.

— (**Községi képviselőtestületi választások.**)

A mai megyei közigazgatási bizottsági ülés két községi képviselőtestületi választással is foglalkozott. A *németbólyi* községi képviselőválasztás ellen beadott felebbezést elutasította, mivel a választás és annak igazolása egykép szabályosan történt; azonban a *kopácsi* képviselőtestületi választást — többek hozzászólása után — megsemmisítette, mert a választásnál az alaki feltételek sem tartattak be, sem a szavazás nem volt szabályszerű. Így tehát *Kopácson* új választás lesz.

— (**Pósta-ügyek.**) *Magyar-Hertelend*

község postahivatal felállítását kérelmezte. Mivel az évi hozzájárulást a község megadja, a megyei közigazgatás mai üléséből pártolólág terjesztik fel a kérelmet a miniszterhez. *Viszlón* már van egy postahivatal. Most egy másik felállítását is kéri a község, a fenntartási költ-

ségekhez való hozzájárulás megigérése mellett. A közigazgatási bizottság e kérelmet is pártolólággal terjeszti fel a kereskedelmi miniszterhez.

— **(A kereskedők figyelmébe.)** A *rőföskereskedőket és kelmefestő iparosokat* közlő elvi jelentőségű határozatot hozott a kereskedelemügyi m. kir. miniszter. Ugyanis élénken hangzott panasz az említett üzletembereknek, hogy a gyoicsostótok a házalási engedély értelmében való tényleges házalást mellőzik s csak a hetivásárokat látogatják s így minthogy üzletiköltségük a rendes kereskedőhöz képest nagyon csekély s egy-egy gyoicsos tótnak összes évi adója csak 5 frt. — a helyi kereskedőnek leküzdhetlen versenyt okoznak ezek a gyoicsos tótok, a helyett, hogy a régebben nyert szabadalomnak megfelelőleg felsőmagyarországi vászonneműekkel községről-községre s házról házra járva kínálnák portékáikat, nagyobb városokban oszt-rák gyártmányokból nagy raktárakat rendeznek be, a honnan aztán a vidéken tartani szokott hetivásárookra néhány kocsival kiküldik áruikat. Ennek az állapotnak a tarthatatlanságát végre a kereskedelemügyi miniszter is belátta és kimondotta, hogy a gyoicsosok csak a tényleg gyakorolt házalásuk közben útjukba esett községekben tartott hetivásárokon rakodhatnak ki, ellenben tiltva van nekik házalás gyakorlása nélkül csak a hetivásároknak látogatása. A valahol letelepedett gyoicsosok az illető község hetivásárain is csak akkor jelenhetnek meg, ha mint vászon- és kelmekereskedők iparhatósági igazolványt váltanak s kereseti adót fizetnek, de már valamely szomszédos község hetivásárain csak az esetben jelenhetnek meg, ha az illető község hetivásárainak idegen iparosok és kereskedők által való látogathatása törvényhatósági szabályrendeletben ki van mondva. (Ilyen község na-

gyon kevés van Magyarországon.) A pécsi kereskedelmi és iparkamara, hogy a miniszter ezen elvi jelentőségű határozatának foganatja is legyen, azt a kerületében levő összes elsőfoku iparhatóságokkal, hetivásár-tartási joggal bíró községek előjáróságával s az érdekelt üzletkörükkal közölni fogja.

— **(Anyakönyvi ügyek.)** A *laskafalui* anyakönyvvezető folyamodott a belügyminiszterhez, hogy javadalmazását 300 frtről 400 forintra emeljék fel. Mivel a kérelem méltányos és megyénkben ugyis kevés négy-száz forinttal javadalmazott anyakönyvvezetői állás van, a közigazgatási bizottság mai üléséből pártolólággal terjeszti fel a kérelmet a belügyminiszterhez. — A *lancsuki* anyakönyvvezetői állásra hirdetett pályázat nem járván eredménytelennel, az anyakönyvi felügyelő javasolja, hogy a szabari anyakönyvvezetői kerület, hová Szabar és Kis-Nyárad tartoznak, beolvasszassék a lancsuki kerületbe s a két állás külön-külön 300—300 trttal javadalmaztatván eddig, az új kerület anyakönyvvezetője 400 forint javadalmazást kapjon s arra a szabari anyakönyvvezető neveztessek ki. A javaslatot a közigazgatási bizottság pártolólággal terjeszti fel a belügyminiszterhez. Végül a vásárosdombói helyettes anyakönyvvezetői állásra kinevezés végett *Komáromy* Alajost terjeszti elő a közigazgatási bizottság a belügyminiszternek.

— **(A vókányi paplak.)** Vókányban a község mint patrónus, 6000 forint költségen paplakot építtetett. Építtette pedig a nélkül, hogy akár tervet, akár költségvetést a vármegyének bemutatott volna. Talán nem is tudott volna róla a vármegye semmit, ha a községi képviselőtestület az építési költségből négyezer forintot — mivel kétezeret a püspök adományozott — ki nem veti a katolikus adózókra. Ezek azonban megfélembeték

a kivetést a közigazgatási bizottsághoz, mely ma foglalkozott az ügygyel. Hosszu vitát provokált a dolog, melyben *Stajevits* János, *Benkő* Gyula, *Német* Lipót, *Hinka* László és *Halvax* József vettek részt s végre is a bizottság úgy határozott, hogy a további költségvetéseket felfüggesztetni rendelte s az egész ügyet határozathozatal végett a közgyűléshez tette át. Ez ügyből kapcsolatosan kitűnt az is, hogy a vókányi képviselőtestület határozatait *németül foglalják írásba*, de még csak egy hang se emelkedett ez ellen az ülésben. Csak aztán úgy ne járjunk ezzel a nagylelkűséggel, mint Tolnában a — svábokkal!

— **(A csütörtöki sétatangverseny.)** A 44-ik gyalogezred zenekara f. hó 20-án, csütörtökön délután öt órakor sétatangversenyt rendez a felső sétatéren az alábbi műsorral: »Császár-induló«, Komzaktól. Semiramis opera ouvertürje. Rossini. »Bányamécsék«, keringő a »Bányamester« című operettből. »Bánk-Bán« Erkel. »Gedankensplitter« polka, Huttltól. Részlet »A repülő hollandi« című operából. Wagner. Séta-egyveleg Ježektől. »Miért oly gyorsan?«, polka Peheltől.

— **(Konyha-tűz.)** Ma délelőtt konyhán végzetessé válható tüzeset történt a felsőbalokányi-utcában. Schreiber Fülöpné fánkot sütött s eközben a forró zsir kiömlött a takaréktűzhelyre s itt természetesen lángra lobbant. A lángoktól tüzet fogott az asszony ruhája is, melyet azonban sikerült még idejekorán eloltani.

— **(Felakasztották a kis pajtásukat.)** Sokszor végzetessé vált már a gyermekeknek az a rossz szokásuk, hogy akasztósdit játszva, egymás életét oltották ki. Mult csütörtökön, mint decsi levelezőnk írja, ott is három kis fiu akasztósdit játszott és mivel

Senkinek sem mutatta meg a vázlatot, csak nekem.

Tavaszi hangulat. Virágzó fák alatt, színes pillanatok és csokolódzó madarak között áll a leány, kezeit keblére szorítva, nagyranitott szemeiben csodálkozás, félelem, félig nyílt ajkain és üde arcán az ébredő vágy, a tavasz sejtelmes derengése.

Azt már elárulhatom, hogy Kleonak ez a képe a szalon nagy érmét vitte el. Méltó pendentjává lett a »Sejtelelem«-nek később második képe, a híres »Tragédia«, mely a következőket ábrázolta:

A műterem egyik zúgában, fehér medvedőrös pam-lagon haldoklik egy borzas, fekete leány. Kintől fakó arca mosolyog és felemeli karjait, mintegy utolsó szerelmes vonaglásban.

Oldalt, a homályos sarokban a festő térdel, arcát kezébe rejtve.

Ez a kép, a minek igaz története is volt, érthető szenzációt keltett.

De a »Tragédia« csak akkor került nyilvánosság elé, mikor már Balcani eltűnt a láthatárról.

Nem halt meg, óh, ennél sokkal poetikusabb dolgot cselekedett.

Velencében etette a Szent-Márk-tér fehér galambjait, persze, nem egyedül . . .

De haladjunk sorjában.

Balcanit a kis Carmen halála után sokáig nem láttuk. Nem tudom, elutazott, vagy beteg volt. Irt ugyan Kleonak pár közönyös sort, de azóta hírét sem hallottuk.

Egy szép májusi napon Renéevel a temetőben kószáltunk.

— Furcsa impressziókat lehet itt gyűjteni, mondta

Angelo meg impertinens nyájassággal biztatta, hogy csakugyan elmegyünk mindnyájan. Ha már megigértük, remélem számíthatok reád?

— Oly szíves modorban tette a meghívást, hogy . . . azt gondoltam . . . talán már megszakitotta ismeretségét azzal . . . vagy talán nem is volt az úgy?

Kleo hangja remegett és nagy szemeivel kőröleg nézett rám.

— Nincs abban semmi, ha az egész kompánia meglátogatja egy kollega műtermét. Ugyan miért ne mennék? — feleltem egész nyugodtan.

Kleo megölelt és vidáman] bucsuzott el.

— Minden aggodalmam eloszlott. Ne felejtsetd el tehát, holnap hozzánk jössz és együtt megyünk.

Pénteken vegyes hangulatban indultunk el az olaszhoz; de Kleo olyan pajzán volt és annyit fecsegett, hogy vidámsága átragadt mindnyájunkra.

Mikor Balcani műterme elé értünk, furcsa jelenet történt.

Csinos, szőke nő rohant ki a házból iszonyuan fel-dult arccal. Felszakította az ajtót és térdre esett előttünk a hóban.

— Az urnóm — lihegte — az urnóm . . . Menjenek be kérem.

— Ki ez? kérdeztem meglepetve.

— Blondine, a Bella Cora komornája, sugta Klaudiusz. Bernhard, ki eközben berohant, megjelent a küszöbön és izgatottan kiáltotta:

— Mária nagysám, Bohrné nagysám, kérem, jöjjenek be! Az Istenért segítsenek hamar!

Mig mi szomorú sejtelmektől gyötörve besietünk,

kötelet nem találtak, láncot kötöttek az egyik derekára és úgy húzták föl a pajta gerendájára. De mivel így nem halt meg, hát leeresztették és a nyakára kötötték a láncot. A kis fiu már a magasban kékülni kezdett, midőn e kiabálásra: »csak huzd!» — az egyik anya elősietett és megmentette a gyermeket a halál torkából.

— **(A város közegészségügyi bizottsága)** ma délután 4 órakor ülést tartott Majorossy Imre polgármester elnöke alatt. Az ülés tárgya a járványosan fellépett vörheny (skarlát) elleni óvintézkedések megtétele volt. Január óta összesen 65 vörhenyeset fordult elő; jelenleg 16 beteg van ápolás alatt s így a vörheny csak szórványosan uralkodik s járvány nincs. Mindazonáltal a bizottság elrendelte a következőket, hogy a járványos betegségek ellen általában intézkedjék: 1. Az utcai folyókák az egész város területén kikövezendők. 2. Szomszéd községekből járványos beteget behozni a város területére tilos. 3. A kórházakba csakis a városi betegszállító kocsin vihetők be a járványos betegek. 4. Az utcák locsolása szigorúan foganatosítandó. 5. A város keleti és nyugati oldalán szemétegető kemencék állítandók fel. Ezek kimondása után az ülés negyedhatkor véget ért.

— **(Baleset.)** Császár János, bérkocsitulajdonost ma délután súlyos baleset érte. A Rókusi hegyről jött le egy teherkocsival s a kocs mellett menvén, véletlenül megbotlott, elesett s a kocs kerekei jobb lábán keresztül menvén, azt bokában összetörték. A szerencsétlenül járt embert eszméletlenül találták meg s ápolás végett bevitték a városi közkórházba.

— **(A mezőgazdasági bizottság)** mult negyedévi működéséről ma tettek jelen-

tést a megyei közigazgatási bizottságnak. A jelentés szerint a mezőgazdasági bizottsághoz a mult évnegyed folyamán 91 új ügydarab érkezett s hátralék 49. Ezek közül 9 darab kivételével mind elintéztetett. A jelentést a közigazgatási bizottság tudomásul vette,

— **(A ki tudja, hova kell fektetni.)** Kocsál Ferenc napszámos alaposan berugott tegnap egyik szigeti-országi korcsmában s aztán nagy nehezen elcammogott a kórház-utcaig, ahol elvesztette lábai alól a földet s szépen lefeküdt a kórház kapujába. Ott találták meg reggel, ahonnan beszállították mindjárt az alá a zuhany alá, mely ilyen esetekben igen jó szolgálatot szokott tenni. És azóta már meglehet, hogy Kocsál egy másik korcsmában szedi magába az altatót.

— **(A vasszari pénztáros.)** Vaszar község pénztárosa, Stern János ellen a járási főszolgabíró fegyelmi eljárást indított, mert kitünt, hogy a pénztáros a község pénzéből önhatalmulag adott kölcsön maga is. A főszolgabíró 5 frt pénzbüntetésre ítélte azért a pénztárost, mely fegyelmi ítéletet az alispán is jóváhagyta. Ma a megye közigazgatási bizottsága tudomásul vette az ügyet. Pedig hát a községi pénzek kezelésénél a legkisebb szabálytalanságáért is csekély büntetés az az 5 forint!

— **(Munkaerő szaporítás.)** A bakócai körjegyző maga mellé egy segédjegyzőt kért a vármegyétől, hogy felszaporodott munkáját elvégezhesse. Miután a kérvény kellően felszerelve és indokolva van, ma a megyei közigazgatási bizottság pártolólág határozta felterjeszteni a belügyminiszterhez, hogy a

segédjegyzői állás rendszeresítésére az állam a javadalmazást megadja.

— **(Kinematograph.)** A »Vigadó« nagytermében tegnap este kezdte meg Karner Manó kinematograph mutatványait. A tegnapi igen érdekes sorozatot, mely négy naponként változik — a megjelent szépszámú közönség nagy tetszéssel fogadta. Valószínű, hogy Karner Pécssett igen jó üzleteket fog csinálni, a mit különben igen szép és érdekes mutatványai méltán megérdemelnek.

— **(Veszedelmes lakótárs.)** Herbert Ferenc napszámos panaszt emelt a rendőrségnél, hogy lakótársa, Ács Ferenc tegnap estefelé berugott állapotban ment haza s őt és feleségét agyonveréssel fenyegette. Ez a fenyegetés annál veszedelemesebb, mert Ács Ferenc már egyszer alaposan megverte lakótársa feleségét. Ács Ferencet életveszélyes fenyegetés miatt feljelentették a bíróságnál.

— **(Izgatás a sztrájkra.)** Szlapák Rudolfnak a katonai gyakorlóter és lövölde földmunkálatainál dolgozó munkások között a mult héten kitört, de csak egy napig tartó sztrájk ügyében a rendőrség megindítván a vizsgálatot, kitünt, hogy a sztrájkra úgy izgatta fel egy-két izgató a földmunkásokat, kik maguk is beismerik, hogy naponkint reggel 6 órától délután 4 óráig dolgozván, sohse kerestek kevesebbet napi 1 frt 20 krnál. A főizgató Telegdi János volt, a ki kiszolgált csendőr. Telegdit ma délután kerítette kézre a rendőrség, mert a sztrájk nem sikerülte óta rejtezködött a kihallgatás elől. Most folyamatba teszik ellene a büntető eljárást.

addig Bernhard a többiekkel odakünn a folyosón kivallatta a komornát.

Mint később megtudtam, Balcani csakugyan szakítani akart a színésznővel. Cora, miután hasztalan várta őt, komornáját kísérelve véve, még egyszer meglátogatta a festőt. Kétségbeesetten, szenvedélyes hévvel könyörgött, ne taszítsa el magától s oly bájos és ellenállhatatlan volt így, hogy Balcani elragadtatással ölelte keblére.

Ekkor előrohant valahonnan a kis Carmen, balkezeiben egy pisztolyt szorongatott és el is sütötte.

Először a színésznőre lőtt, azután önmagára. A komorna kettős sikoltást hallott és arra ész nélkül kirohant.

Beléptünk. A műterem küszöbén feküdt a színésznő. Aranyvörös haja kibomlott és nagy tekercsekben fedte be tengerzöld bársony ruháját.

Megnéztük! A réműlettől elvesztette eszméletét, egyéb baja nem történt. A golyó feje felett az egyik festménybe fúródott.

Hanem a terem tulsó végén . . . a fehér medvebőrrel leborított pamlagon feküdt a kis Carmen. Ruhája csupa vér volt, az arca fakó; ajka kissé fölnyitva, mosolyogni igyekezett. Tekintete fájdalmas gyönyörrel pihent a halálsápadt Balcani, ki a pamlag mellé roskadt.

— Te kedves, esztelen gyermek, mit műveltél? — szólt fájdalmas, szemrehányó hangon.

Carmen megremegett, kissé felemelte karjait és megtört szeme utolsó, hunyó pillantását a festőre vetve, elhalóan sugta:

— Meghalok édesem és veled fogok álmodni mindig. Azzal lehunyta hosszú pillait és vége volt, vége.

Nem is tudom, hogyan értem haza. Ez az eset mód nélkül felizgatott és meghatott.

Homályos aggodalmak gyötörtek. Mintha ez a szomorú tragédia bevezetése lett volna egy még siralmasabb történetnek.

A következő pénteken nyomott volt a kis művésztársaság hangulata. Balcani, Bernhard és a Dér nővérek hiányoztak.

Kleo elmélázott, Angelo meg egyik szélsőségből a másikba esett. Egyszer mókázott, máskor meg olyan halatlanul goromba volt, mint egy matróz.

— Angelo, mi történt veled? — kérdezte a flegmatikus Klaudiusz, némileg türelmét veszítve.

Angelo kacagva felelte:

— Igazán meglátszik rajtam? Magam sem értem egészen, de érzem, hogy egész lényem átalakuláson megy keresztül.

Klaudiusz fejét csóválva hallgatott.

A másik pénteken kis meglepetésben volt részünk. Renée betöltötte tizenhatodik életévét és hosszú ruhát kapott. Ennek öröme a Monostor-nővérek családi ünnepélyt rendeztek, melyre hivatalos volt a társaság minden tagja.

Előzőleg Renée meglátogatta volt Kleot és Angelot. Mindkettőt elbűvölte ez a hajadonná serdült, édes leány.

Kleo addig unszolta a töprengő Minervát, míg az megengedte, hogy Renéet lefesthesse s azonkívül a leányka, az én őrizetemre bizva, olykor résztvehessen a »péntekesek« összjövetelein.

Napközben is gyakran ellátogattunk Kleohoz, ki lázas buzgalommal fogott hozzá az új képhez.

— (**Veszett kutya.**) Fischer György mohácsi mészáros-tanoncot Szeibold Antalnak egy veszett kutyája megharapta; a fiut azonnal Budapestre, a Pasteur-intézetbe küldték. — A kutyák ellen azonnal 40 napi zárlatot rendeltek el.

— (**Zsebtolvajok.**) Csak nemrég adtunk hirt olvasóinknak arról, hogy egy a szigeti-külvárosban szolgáló cselédleánynak négy forinttal terhelt pénztárcáját valaki ellopta. Ezt a valakit most sikerült a rendőrségnek, egy időre legalább, ártalmatlanná tenni. Ugy történt a dolog, hogy az éjjeli őrjárat csavargásért beszállította a torony alá Fehér János foglalkozás nélküli kőmives inast, kiről később kisért, hogy ő követte el a piaci zsebtolvajlást is. Most a bíróságnak fogják majd átadni a jeles firmát.

— (**Három a magyar!**) A pálinkának már megint áldozata van. A tegnapi este órákban történt, hogy valamelyik szigeti külvárosi pálinka mérésben Kucora János nap-számos egyik barátjával pálinkázott. Két pohárral minden baj nélkül bevettek, mikor Kucora elkiáltotta magát:

— Három a magyar! Még egygyel! Alig emelte azonban a poharat szájához, egy hang nélkül összerogyott. Szívzélhűdés érte. A szerencsétlenül járt munkást eszméletlen állapotban a közkörházba szállították, hol most élet és halál között lebeg.

— (**Agyonrugta a ló.**) Bosnyák Márián szalántai lakost saját lova a napokban az istállóban lágyéknak rugta, úgy hogy a gazda néhány órai szenvedés után meghalt. A vizsgálat s boncolás megejtése végett *Trixler* Rudolf dr. járási orvos a helyszínére utazott.

— (**Tolvaj háziszolga.**) Schwarz Hermann pécsi lakos panaszt emelt a rendőrségnél, hogy a napokban egy Matheovics névre szóló egyleti könyvecskét adott át házi szolgálója Rip Józsefnek, azzal az utasítással, hogy fivérével, Schwarz Mihály honvédlaktanyai kántinostól tizenöt forintot hozzon. A legény elment és fel is vette a pénzt, melylyel azonban megugrott. A tolvaj háziszolgát most keresik.

Közgazdaság.

□ **A vértetű ellen.** A gyümölcsösökben és erdőkben pusztító vértetű irtására vonatkozólag a rendőrfőkapitány a következő rendeletet bocsájította ki:

I. A vértetű — mely az almafák és nagyon ritkán a körtefa- és galagonyának csak fás részein és pedig úgy a törzsön, mint az ágakon, galyakon, vesszőkön, sőt fattyúhajtásokon is, de mindig a metszés, törés vagy jégeső következtében támadt sebhelyeken, a „rak“-nak nevezett dudorodásokon és repedéseken fordul elő, — a törzsnek, illetve ág résznek leginkább szélvédte oldaláról s a föld felé tekintő részéről legnagyobb mennyiségben május és június hónapokban, télen és nyár derekán pedig gyéren alácsüngő avagy a gyér koronájú fák fő- és oldalgyökerein mutatkozó hófehérszínű, gyapjas váladékról ismerhető föl. Az almafa tetején s a törzsnek sima és teljesen ép kérgén vértetű soha sincs. — Az említett gyapjas váladék alatt tömegesen tanyázó vértetűt szétnyomva, abból vérszínű piros nedv ömlik ki s akkor kétségtelen, hogy vértetűvel van dolgunk.

II. A vértetű elleni sikeres és olcsó védekezés — melynek megkezdésére legalkalmasabb a téli idő — a következőkben áll:

1. Az igen vértetves öreg fát legajánlatosabb kiirtani és elégetni.

2. Ha a törzs még fiatal és megmenthető, első sorban csak az igen vértetves ág-részeknek legkésőbb a tavaszi fakadásig tör-

ténendő illetően eltávolításával a fa koronája egészen vagy részben felújítandó; a levágott ágrészek azonnal elégetendők.

3. A fertőzött ágrészek eltávolítása után következik a törzs és az esetleg megmaradt ágak, galyak sebhelyeinek (dudorodások, repedések) valamely növényi olajjal (pl. repce-, fa-, terpentínolaj) vagy hig zsiradékkal (hal-, disznózsír, faggyu avagy — a mi legolcsóbb és legcélszerűbb — az u. n. petroleum-emulzióval való kitisztítása. Ezen utóbb említett folyadék előállításának módja a következő: egy liter vizet, melybe 15 dekagramm mosószappant aprózzunk fel, felforralunk s a forráskor 2 liter kissé langyos petróleumot öntünk hozzá; e meleg keveréket közönséges kavarróval 8—15 percig keverjük, mi tejfelsűrűségűvé nem válik. Az így készült petroleum-emulzió 1 részét 4—5 rész tiszta, kissé langyos vízzel felöntjük, jól összekeverjük s a fának említett vértetves sebeit széles — lehetőleg az egész sebet egyszerre felfogó — kézi ecsettel jól bekenjük.

Az ilyen módon megtisztított sebet azután tapasztalással (pl. oltóviasz) avagy — a mi célszerűbb — szabadban, nyílt tűz felett melegített s ennek következtében megsűrűsödött kátránnyal gondosan bevonjuk. Ezen tisztítás és bekenés egy hét múlva, sőt azután is gyakrabban ismétlendő.

4. Ha a vértetű a fa vagy csemete gyökerét támadja meg, a gyökeret a föld eltávolításával egészen feltakarjuk és miután petroleum-emulzióval vízzel mintegy 6—8-szor hígított keverékével jól megmossuk, égetett mészporral hintjük be.

5. Vértetűvel fertőzött faiskolából és gyümölcsösből szerzett új fát vagy csemetét, valamint vértetves gyökerű faról oltóvesszőt és szemzőkajtás szaporításhoz használni egyáltalán nem szabad és minden idegenből hozott fátcska az elültetés előtt jól bemeszelendő.

6. Vértetves vidékeken az almafának törés, oltás, metszés vagy vihar által okozott sebhelyei azonnal betapasztandók és így a vértetű letelepedhetése már eleve megakadályozandó.

III. Ezek előrebocsátása mellett tudomásvétel és szigorú alkalmazkodás végett közzétetik, hogy a fent hivatkozott körrendelet 1. §-a értelmében minden birtokos köteles birtoka egész területén az almafákat és almafacsemeteket folytonos figyelemmel kísérni és ha azok kérgén a vértetű jelenlétét feltűnő fenér gyapjas foltokat észlel, erről a rendőrfőkapitányi hivatalnál azonnal jelentést tenni és ennek felhívására a fentebb részletezett irtómunkálatot az 1894. évi XII. t. c. 95. §-ában megszabott pénzbüntetés terhe mellett 3 napon belül megkezdeni és a folyó 1899. évben ápr. hó végéig, a következő években legkésőbb márc. hó 31-ig szabályszerűen foganatosítani tartozik annál is inkább, mert ellenkező esetben a nevezett törvénycikk 52. §-ában foglaltak értelmében az irtás a mulasztó költségére hivatalból fog eszközöltetni s egyszersmind a mezőrendőri kihágási eljárás fog megindítani.

□ **Állatjárványok.** Megyénkben az állatjárványok állása a legújabb statisztikai kimutatás szerint a következő: Veszétség: Baranyavár 1 udvar, Véménd 1 udvar, összesen 2 község 2 udvar. Takonykór és bőrféreg: Sósvertike 1 udvar. Sertésorbánc: Csúza 9 u., Garé 6 udvar, M.-Szék 8 udvar, Vaiszió 1 u., összesen 4 község 24 udvar. Sertésvész: Gyűd 9 udvar, Lancsuk 1 udvar, Magyar-Mecske 1 udvar, Szellő 7 udvar, Szőke 6 udvar, Vasas 1 udvar, Véménd 1 udvar, összesen 7 község. Somogy megyében az állatjárványok közül veszétség 1 községben 1 udvarban, takonykór 4 községben 4 udvarban, ragadós száj és körömfájás 1 községben 1 udvarban, hólyagos kiütés 3 községben 3 udvarban, rühkór 5 községben 6 udvarban, sertésorbánc 1 községben 1 udvarban és sertésvész 13 községben uralkodik. Tolnamegyében sertésvész 11 községben konstátáltatott.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése április hó 18-án. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A képviselőház ma harmadszori olvasásban elfogadta a tegnapi ülésben tárgyalt kisebb törvényjavaslatokat; azután pedig megválasztották a házszabályok revízióját előkészítő bizottság tagjait.

A bizottság a következő tagokból áll: *Andrássy Gyula, Apponyi Albert, Berzevicy Albert, Csáky Albin, Gajáry Ödön, Györy Elek, Gyurkovics György, Hentaller Lajos, Horánszky Nándor, Kossuth Ferenc, Mezei Mór, Molnár János, Polonyi Géza, Radó Kálmán, Radocza János, Rohonyi Gyula, Szentiványi Árpád, Szilágyi Dezső, Thaly Kálmán, Tisza István és Tóth János.*

A holnapi ülésben kezdik tárgyalni az appropriációs javaslatot.

TÁVIRATOK.

— **Pestis a mekkai zarándokok közt.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik, hogy 30843 zarándok ment át Dseddán, kik közül tegnap 5 pestisben meghalt.

— **A Figaro leleplezése.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A Figaro folytatólag közli Piquart vallomását s rámutat a Henry ezredes vallomása és egyéb vallomások közti ellentmondásokra, ebből igyekezve kimutatni, hogy Dreyfus nem volt az egyetlen ember, a kinek tudomása lehetett a bordereau tartalmáról.

A semmitőszék május 2-ka előtt itélkezni fog a Dreyfus-pör revíziója fölött.

Budapesti börze.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. április 18.

A budapesti gabona-börze árai ma a következők:

Buza, őszre: 8.79; későbbi szállítás: 8.19. — Tengeri, májusra: 4.43. — Rozs, májusra: 6.50. — Zab, őszre: —.

Az értéktőzsdén az árak a következők: Osztrák hitelrészvény: 258.25. — Magyar hitelrészvény: 381.80. — Államvasut: 363.10.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

HIRDETÉSEK.

„**Baró Hirsch Mór**“
játékonysági és önszegélyző egyesület.

A központi felügyelő itt tartózkodása alkalmából, kedden és szerdán a fenti egyesületbe belépőknek

a felvételi és orvosvizsgálati díjak elengedtetnek.

Az ingyenes felvétel

a fenti napokon délelőtt 9—12-ig, délután 3—6-ig eszközöltetnek a

„**Vadember**“ szálloda 24. számú szobájában.

Árverés.

Apáca-utca 5. sz. alatt
f. hó 21-én d. u. 2 órakor

házi butorok

lesznek elárverezve.

DOBSZAY ISTVÁN
közgyám.

A régi híres

„NÁDOR“ kávéházban

ma szerdán, április hó 19-én

Rác Guszti

kedvelt zenekara

nagy HANGVERSENYT

tart.

Pontos kiszolgálás, kitűnő borok,
legfinomabb kávéházi italok és kü-
lönleges buffet.

A kávéház egész éjjel nyitva van.

Számos látogatást kér

kiváló tisztelettel

Büttner József.

410. sz.

tlkv. 1899.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bihari Benő és Valkai Sándor végrehajthatóknak, Kis István laskói lakos végrehajtást szenvedett ellen 100 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. járásbiróság területén lévő, Laskó községben a 421. sz. tjkvben felvett, 61. hrsz. 253. sorsz. házra 490 frt; 466 b. hrsz. ingatlanra 110 frt; az 5. rdsz. alatti legelő és nádiásbéli illetőségére 189 frt 33 kr.; a 6. rdsz. alatti erdőbéli illetőségére 46 frt becsárban megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi május hó 3. napján d. e. 10 órakor Laskó községben a bíró lakásán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 49 forintot, 11 forintot, 18 forint 90 krt, 4 forint 60 krt készpénzben, vagy az 1881. évi 60. törvényzikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi novb. 1-én 3333. szám alatt kelt igazs. ügy. miniszt. rend. 8-dik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

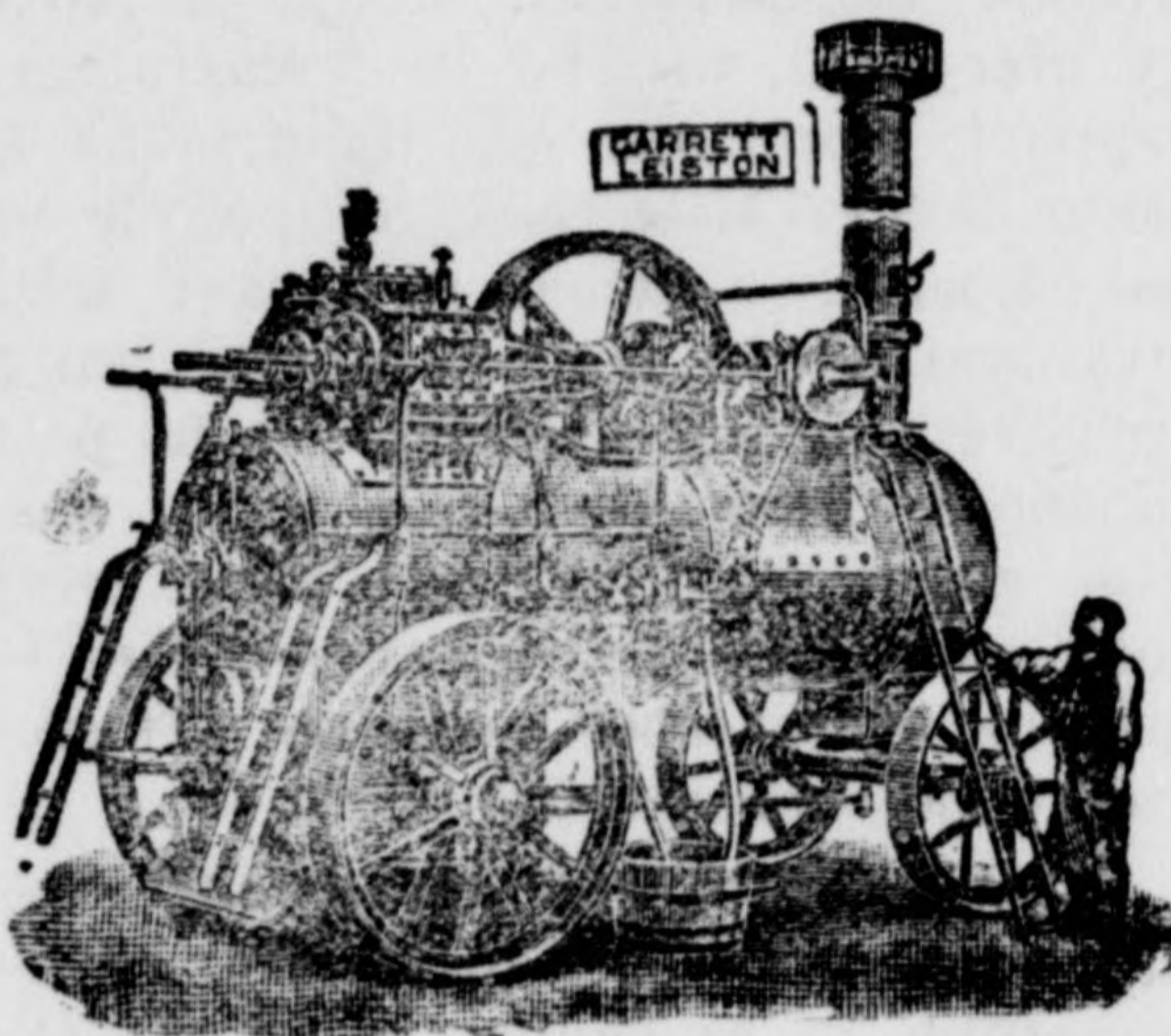
Dárdán, a kir. jbiróság mint tlkvi hatóság gnál, 1899. évi január hó 14-én.

Székács,
kir. albiró.

IFJ. KOTZÓ PÁL

Budapest, V., Lipót-körut 18. sz.

(Vigszínház mellett, a nyugati pályaudvar s Margithid közelében.)



A közönségnek pártfogását kérve, ajánlja Garrett R. és fiai féle legújabb szerkezetű compound gőzmozgonyait félstabil- és stabilalakban, a melyek 40 százalék tüzelőanyag megtakarítással dolgoznak.

Gőzmozdonyokat és gőzeséplőket négyszer fordítható acél-dobsinekkal, toldást nem igénylő szalmarázókkal és nagy szitafelülettel, minden nagyságban.

Minden fajta lovas cséplőkészleteket, arató- és vetőgépeket, szecskavágókat, répavágókat és minden más gazdasági gépeket.

== Vidéken lakó szolid ügynökök kerestetnek! ==

Hirdetések jutányos áron a kiadóhivatalunkban vétetnek föl.

Az elismert legjobb első pécsi moly ellen biztosító és ruhaóvó intézet

alkalmat nyújt a n. é. közönségnek, hogy télen használt ruháit, bundát, szőrmeárut sat.,

nyáron át a leggondosabb ápolás által mindennemű károk ellen csekély díjazás mellett, megvédje.

A ruhák kívánatra elhoznak és az elismervény ellenében vissza is küldetnek.

A midőn még a n. é. közönségnek szives tudomására adom, hogy az összes nálam lévő ruhaneműek az első magyar általános Biztosító társaságnál az elmúlt idényben 20.000 koronára biztosítva voltak, maradtam magam b. figyelmébe ajánlva

kiváló tisztelettel

MANDL ARMIN

szücs üzlete és ruhaóvó intézete

Irgalmasok-utca.